

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/493/2015/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

82/2016. (V. 5.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2015. október 3-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2016. május 5-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2015. október 3-án a Testület elektronikus e-mail címén terjesztette elő beadványát, amelyben egy 2015. szeptember 14-én foganatosított rendőri intézkedést kifogásolt. A panaszos megítélése szerint a rendőri intézkedés aránytalan és szükségtelen túlkapás volt, ahol alapvető emberi jogai sérelmet szenvedtek, ezért kérte a Testülettől vizsgálata lefolytatását.

I.

A panaszos személyes meghallgatására 2015. október 1-én, telefonon kért időpontot a Testülettől, amire 2015. október 5-én, 11 órára kapott időpontot. Személyes meghallgatásakor leadta a 2015. október 3-án, elektronikus úton eljuttatott beadvány aláírt példányát.

A panaszos beadványához mellékelte minden üggyel kapcsolatos iratot, amely a rendelkezésére állt. A megküldött és leadott beadvány, valamint mellékleteit a Testület a könnyebb átláthatóság érdekében nem szó szerint, hanem kivonatolva és kronologikus sorrendben ismerteti.

A sérelmezett rendőri intézkedés kapcsán a panaszos előadta, hogy az intézkedés a fenti napon a Gy. Rendőrkapitányság épületében [...] illetve külső helyszínen történt, valamint leírta, hogy a rendőri intézkedés során kik voltak jelen: név szerint R. Zs. r. főtörzsszázalósnak és dr. I. K. r. alezredest, osztályvezetőt nevezte meg, továbbá megjelölt négy fő intézkedő rendőrt és két mentőt.

A panaszos összességében kifogásolja, hogy személyi szabadságában korlátozták, szükségtelenül alkalmaztak vele szemben kényszerítő eszközt (megbilincseltek, illetve lekötözték egy vaságyhoz), emberi méltóságában megalázták, továbbá sértőnek találta a kihallgatás során tanúsított rendőri hangnemet.

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

1. A rendőri intézkedés előzményeként, a történet megértéséhez a panaszos a következőket adta elő.

A panaszos még 2015. április 25-én életveszélyes fenyegetés miatt feljelentést tett a Gy. Rendőrkapitányságon, mivel aznap reggel kb. 9 órakor Cs. K. építési vállalkozó a saját telke előtt életveszélyesen megfenyegette, amikor a panaszos megnézte, hogy a kertjüknél milyen, a panaszos álláspontja szerint, szabálytalan munkálatokat végeznek. A szabálytalanságokat 2015. április 20-22-én jelezte a Vízügyi Hatóság felé, de végül tudomása szerint nem indítottak eljárást. A panaszos véleménye szerint Cs.K. fellépése félelemkeltő és fenyegető volt, emiatt később távoltartást is kért.

(A panaszos mellékelte a feljelentés felvételéről készült jegyzőkönyvet, amelyet azonban a Testület nem, illetve a legszükségesebb mértékig ismertet.)

Aznap a panaszos biciklivel, egyedül volt a kertjüknél, ahol azt tapasztalta, hogy egy markológép és munkások állnak, ezért megkérdezte, hogy ki a művezető. A panaszos ment tovább a telkük irányába, ahol látta, hogy egy hatalmas kiásott gödör és földkupac van, nem is tudott továbbmenni. Cs. K. ekkor odament hozzá, durván szidalmazni kezdte őt, és megfenyegette azzal, hogy „a panaszosnak vége van, rá hozza a kisebbséget” stb., majd durván megütötte a panaszos jobb karját, amivel a biciklijét fogta. Mivel Cs. K. szemben állt a panaszossal és fölé hajolt, ekkor a panaszos önkéntelenül, védekezésül visszaütött, azaz fülön csapta a vállalkozót. A panaszos nagyon megijedt és segítségért kiabált, majd valaki kihívta a rendőröket. Cs. K. egyébként egyfolytában telefonált; a panaszosnál nem volt telefon. A rendőrök kb. fél 10-kor érkeztek a helyszínre, mindkettőjüknek azt mondták, hogy tegyenek feljelentést, vetessenek láttelepet. A rendőrök jelenlétében a vállalkozó egy keresztet rajzolt a levegőbe, jelezve neki, hogy ez a mozdulat neki szól. A rendőrök még annyit mondtak a panaszosnak, hogy menjen haza, zárkózzon be és hívja a segélyhívót, „ha menne hozzá a kisebbség”. Közben megérkeztek a telekvitában érintett szomszédok, azt állítva, hogy a panaszos szemétkedik a telkével, majd az egyikük felesége a panaszos halott férje emlékével sértegette a panaszost. (A szomszédok egyike egyébként az önkormányzati fejlettség lebonyolításával megbízott dolgozó öccse.)

A történetek utána panaszos hazament, beszélt a családjával és rendőrséggel is, ahol azt tanácsolták, hogy tegyen feljelentést. A panaszos 12 óra 45 perckor ment be a rendőrségre, ahol kb. 7 órán keresztül várakozott, míg végül sor került a jegyzőkönyv felvételére. A rendőrök sem tudták előre megmondani, hogy mennyi idő múlva fogja tudni megtenni a feljelentését. Elmondta, hogy ki van írva, hogy 24 órás panaszbejelentés van, ezt a korábban intézkedő rendőr is elmondta, ennek ellenére kb. 7 órán át étlen-szomjan várakoztatták, mire sorra került. Elmondta, hogy a rendőrök tudtak arról, hogy ő ott van, mert az épületbe csak rendőr engedhet be bárkit. A főhadnagy, aki felvette a jegyzőkönyvet, 19 óra után hívta be a panaszost. Körülbelül 20 óra 30 perckor végeztek a jegyzőkönyv felvételével. A panaszos egész szombati napja erre az ügyre ment rá.

Ezt követően 2015. április 28-án kelt levélben arról tájékoztatta a panaszost a Gy. Rendőrkapitányság, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény *(továbbiakban: Btk.)* 222. § (2) bekezdés a) pontjába ütköző, és aszerint minősülő személy elleni erőszakos vagy közveszélyt okozó cselekménnyel fenyegetve elkövetett zaklatás vétségének megalapozott gyanúja miatt nyomozást rendeltek el.

Az ügyben a panaszost tanúként 2015. május 13-án hallgatták meg, jegyzőkönyvbe mondta a történeteket és távoltartást kért. A rendőr főtörzsőrmester a panaszos kérdésére elmondta, hogy megvizsgálják a jegyzőkönyvet, elküldik az ügyészségre, és majd ők intézkednek a bíróság felé, akik egy hónapra elrendelhetik a távoltartást, amit meg lehet hosszabbítani. Érdeklődött, hogy Cs. K. tett-e feljelentést; de a rendőr azt mondta nem tud róla. Vagyis a panaszos szerint 2015. május 13-ig Cs.K. nem tett feljelentést.

A panaszos elmondta, hogy tudomása szerint sem a feljelentésével, sem a távoltartással kapcsolatos ügye azóta nem halad a Gy. Rendőrkapitányságon. Ezekkel kapcsolatban – érdeklődése ellenére - 2015. május 13-a óta nem kapott értesítést. A panaszos véleménye szerint alapvető jelentőséggel bírnak ezek az előzmények, mert a rendőrség „egy irányba tolt az ügyet”, mégpedig úgy, hogy „átfordították” ügy az ügyet, ő lett a vádlott, annak ellenére, hogy az ő sérelmére követtek el bűncselekményt (tettlegességgel elkövetett életveszélyes fenyegetés).

Elmondta, hogy az általa elkövetett cselekmény jogos önvédelem volt, a későbbiekben a rendőrség azt mégis könnyű testi sértésnek minősítette.

A panaszost ugyanis 2015. szeptember 8. napjára, mint gyanúsítottat idézték a Btk. 339. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő garázdaság vétségének megalapozott gyanúja miatt.

A panaszos telefonon halasztás kért M.A. r. főörzsászlóstól a (éppen a korábbiakban kisajátított telek visszavásárlási jog tárgyában tartott) bírósági tárgyalása miatt, amelyen felperesként szükséges volt megjelennie. A panaszos megkérdezte M. A. r. őrmestert, hogy miért idézték be gyanúsítottként, de az őrmester nem adott semmilyen információt.

2. A panaszos előadta, hogy 2015.szeptember 14-én 13 óra 30 perckor – a telefonon előre leegyeztetett időpontban– önként, határidőben megjelent a Gy. Rendőrkapitányságon.

Az idézésben foglaltaknak eleget tett, együttműködő volt és vallomást tett. A panaszos ezután beadványában részletesen ismertette a kihallgatás részleteit.

2015.szeptember 14-én kb. 13 óra 30 perckor érkezett a Gy. rendőrkapitányság portájára. Gyanúsítottként idézték be, de a panaszos nem tudta pontosan, hogy miről van szó. (Ötödik éve tart a kisajátítási ügyük.)

Az ügyeletes tiszt tájékoztatta a panaszost, hogy M. A. r. őrmester, aki az idézést küldte, nincs jelen, ezért R. Zs. r. főörzsászlós *(továbbiakban: r. főörzsászlós)* fog a panaszosért lejönni.

A r. főörzsászlós azzal kezdte, hogy közölte a panaszossal, hogy nem ismeri az ügyet.

A panaszos elmondása szerint a r. főörzsászlós normálisan viselkedett, elmondta, hogy az informatikai rendszer nem működik, ezért kiküldte a panaszost a szobából azzal, hogy kint várakozzon. Pár perc múlva visszahívta a panaszost, adatokat vett fel róla, amelyeknek a panaszos szerint semmi köze nem volt a tárgyhoz. (pl. foglalkozása, van-e érvényes útlevele, milyen vagyona van, volt-e katona, van-e hitele stb.)

Ezek után a r. főörzsászlós hadarva felolvasta, hogy mivel gyanúsítják a panaszost. Azzal kezdte, hogy a panaszos és a lánya 2015. április 25-én rátámadtak Cs. K. építési vállalkozóra a B. sétányon. A panaszos erre megkérdezte, hogy hogyan jön ide a lánya, de újra leállt az informatikai rendszer, így a r. főörzsászlós nem válaszolt. A panaszos kérte, hogy olvassa fel újra, mert nem értette, mit olvasott, egyrészt a hadarás miatt, másrészt a mondatok pontosan ellenkezői voltak a történeteknek. A r. főörzsászlós közölte a panaszossal, hogy egy rendbeli garázdaság és egy rendbeli könnyű testi sértés a vád ellene, majd felsorolta a vonatkozó paragrafusokat is. (Az idézés egyébként csak garázdaság megalapozott gyanújáról szólt.)

A panaszos előadta, hogy ledöbbsent a hallottakon és tiltakozásának hangot adott azzal, hogy megjegyezte, hogy ez nem így történt. A panaszos nem értette, hogy miként lehet, hogy ha a kertek alján egyedül megvédi magát, az könnyű testi sértésnek minősül. Elmondta, hogy ő egyedül volt, míg Cs. K. négy – öt munkással. Ők láttak és hallottak mindent, de nem segítettek. Egyiküket még meg is kérte Cs. K., hogy videózzon. A panaszos szerint őket kell vallomásra bírni, hogy mi történt valójában; hogyan lett ő sértettből gyanúsított.

A panaszos megkérdezte, mikor kapták meg Cs. K.-tól a feljelentést, erre a r. főörzsászlós azt mondta, most ismerkedik az ügyel, majd később megmondja. Ezután a r. főörzsászlós felvette a panaszos „tanúvallomását”, amivel kapcsolatban a panaszos beadványában sérelmezte, hogy nem volt elég ideje befejezni. *(Valójában a gyanúsítottai vallomását jegyzőkönyvezték, a panaszos szóhasználatából is érződik, hogy mennyire nem realizálta adott helyzetben, hogy őt gyanúsítottként hallgatják ki.)* A panaszos úgy érezte, hogy a r. főörzsászlós hirtelen lezárta a jegyzőkönyvet, nem nagyon érdekelte mit mond a panaszos, pedig ő még sok mindent szeretett volna mondani. Kiküldte a panaszost azzal, hogy kinyomtatja a jegyzőkönyvet. Miután a r. főörzsászlós visszajött, bementek a szobába és a panaszos elkezdte olvasni a jegyzőkönyvet. A panaszos elmondása szerint kb. 4 oldal volt tele hivatalos adatokkal, majd a végén kb. fél oldal a panaszos „tanúvallomása”. A panaszos rákérdezett, hogy ha rendelhetnek ki mellé ügyvédet, akkor miért nem kapott. A r. főörzsászlós közölte, hogy a panaszosnak nem jár ügyvéd; tévedés ami a jegyzőkönyvben van, a gép rosszul adta ki. A panaszos ragaszkodott az ügyvédhez, erre a r. főörzsászlós összetépte a jegyzőkönyvet, majd újra írta. Kitérőlte a kirendelt ügyvéd nevét, ami a papíron szerepelt, majd újra kinyomtatta a jegyzőkönyvet. Miután visszamentek, a panaszos látta, hogy ugyanaz a jegyzőkönyv, csak az ügyvéd nevét szedte ki belőle, a kirendelt ügyvéd rubrika ott maradt

üresen. A jegyzőkönyvben az is szerepelt, hogy a panaszos kap másolatokat az iratokból, de a panaszos állítása szerint ez a beadványa benyújtásának idejéig nem történt meg.

A r. főtörzszászlós mondta a panaszosnak, hogy írja alá a jegyzőkönyvet és lemennek ujjlenyomatot venni. A panaszos azt válaszolta, hogy nem írja alá, mert ragaszkodik az ügyvédhez, és nem hagyja, hogy ujjlenyomatot vegyenek róla, mert nem megalapozott a gyanúsítása. A r. főtörzszászlós ekkor rákiáltott, közölte vele, hogy az, hogy megalapozott-e a gyanúsítás, azt nem a panaszos dönti el; ők úgy látják, hogy igen és majd a bíróság fogja eldönteni. Végül úgy lett vége a kihallgatásnak, hogy a panaszos nem tudhatta meg, hogy mégis mitől megalapozott a gyanúsítása.

A panaszos megkérdezte, hogy mi van a 2015. május 13-ai jegyzőkönyvvel, amelyben ő sértettként szerepel, amikor Cs. K. építési vállalkozó életveszélyesen megfenyegette. A r. főtörzszászlós azt válaszolta, hogy nem tudja megmondani. Erre a panaszos mondta, hogy úgy érzi, hogy az ő feljelentésével nem foglalkoznak; ugyanakkor az építési vállalkozó - aki érintett az ellenük folyó telekügyletben - hazugságait pedig megalapozottnak tekintik vele szemben. A panaszos elmondta, hogy el akarják venni a telküket, mert útban vannak, ezért akarnak bűnözőt csinálni belőle. Kérte, hogy hívjanak ügyvédet. Erre a főtörzszászlós felhívott három rendőrt az irodába, később egy rendőrnőt is. A rendőrnő közölte, hogy ha ellenáll, 48 órára bezárhatják a fogdába. A r. főtörzszászlós mondta a rendőröknek, hogy kísérik le a panaszost ujjlenyomatot venni. A panaszos szerint a rendőrök láthatóan nem tudták mit csináljanak, várták az osztályvezető asszonyt. Sok idő telt el, közölték, hogy a rabosítás megtagadása 50 ezer Ft-ba kerül, később már 200 ezer Ft.-ról beszéltek. A panaszos közölte velük, hogy nem engedi meg, hogy rabosítsák, mert ő nem bűnöző, nem megalapozott a gyanúsítása.

Végül a panaszos 15 óra 57 perckor zaklatottan ráírta a jegyzőkönyvre, hogy ügyvéd nélkül nem írja alá, és nem akarja, hogy bűnözőként kezeljék és rabosítsák. Ezen szöveg alá a panaszos odaírta a nevét, de a jegyzőkönyvet nem írta alá.

A panaszos kérte, hogy szóljanak a kapitánynak és I. K. osztályvezetőnek. A rendőrök közölték, hogy ez nem kívánságműsor, kérjen időpontot fogadónapon. A rendőrök elmondták, hogy a főkapitány, a kapitány és I. K. osztályvezető asszony a szomszéd szobában a migránshelyzetről tárgyalnak. A panaszos ragaszkodott hozzá, hogy beszélhessen velük. Egyszer csak megjelent az ajtóban az osztályvezető asszony, odajött hozzá és bemutatkozott. Közölte, hogy nincs választási lehetősége, mert a rabosításhoz nem kell a beleegyezése, nem kell ügyvéd sem, azt a törvény rendeli el. Közölte, hogy vagy magától indul el a panaszos a rabosító helyiségbe, vagy megbilincselik és levezetik a rendőrök. Mivel önként nem indult el a rabosító helyiségbe, a rendőrök megragadták és levezették. Elmondása szerint 4 rendőr ragadta meg, utánuk jött I. K. osztályvezető és a r. főtörzszászlós is.

A panaszos elmondta, hogy a folyosón azt kiabálta, hogy bűnözőt akarnak csinálni belőle, nem megalapozott a gyanúsított kihallgatása, rabosítani akarják. A kísérőinek azt is mondta, hogy szégyelljék magukat. Miközben lekísérték a panaszost a rabosító helyiségbe, a r. főtörzszászlós odaszólt neki, hogy 2015. május 8-án – két héttel az incidens után – tett feljelentést ellene a vállalkozó.

A rabosító helyiségbe érve a panaszos tiltakozott az ellen, hogy rabosítsák. A beadványban előadta, hogy csak szóbeli ellenállást tanúsított, fizikait nem.

A rendőrök a rabosító helyiségben mindeközben „jópofiztak”: hárman odaálltak a falhoz, a negyedik fényképezte őket, közben mondták, hogy „így kell csinálni”, miközben fintort vágtak. Bejött egy ismeretlen férfi és mondta a panaszosnak, hogy ne ellenkezzen a felvétel ellen, ha kiderül az ártatlansága, úgymint kitörlik. Ezután a rendőrök megfogták és odavonszolták a géphez. A panaszos nem bántotta a rendőröket, ezért nem értette, hogy hogy jönnek ők ahhoz, hogy egy nagymama korú emberrel ok nélkül így viselkedjenek, ezért a panaszos tiltakozásként leguggolt a földre. A panaszos elmondása szerint a rendőrök szétfeszítették az ujjait és tépték rajta a pulóverét. Végül elengedték, mert jelezte, hogy rosszul van, vizet kér. Leültették és kapott vizet. A rabosító helyiségben az egyik rendőr azt mondta az osztályvezető asszonynak, hogy rá tudta volna tenni a panaszos kezét a gépre, de nem akarta eltörni azt.

Az osztályvezető asszony mondta a panaszosnak, hogy úgy látja, hogy nagyon veri a víz, ki van pirosodva. A panaszos a beadványában megjegyezte, hogy 30 fok volt. A rabosítást végző munkatársnő mondta, hogy neki el kell mennie. I. K. osztályvezetőnek az ismeretlen férfi mondta, hogy ne erőszakoskodjanak vele tovább, engedjék el. Az osztályvezető asszony közölte, hogy ilyen állapotban nem engedhetik el, mert ha rosszul lesz, bíróságra kerülnek miatta. A panaszos közben azt kiabálta, hogy tiltakozik a gyanúsítási eljárás ellen, vegyenek

fel jegyzőkönyvet és indítanak eljárást. A rendőrök ekkor kitalálták, hogy mentőt hívnak. A panaszos állítása szerint I. K. osztályvezető többször mondta, hogy a „psziho -t” hívják.

A panaszos szerint értelmezhetetlen, hogy ha I. K. úgy ítélte meg, hogy rosszul van, miért a pszichiátriára vitte bilincsben. A panaszos szerint a rendőrségi eljárás a kihallgatásáról szólt, nem volt joguk a kihallgatás után rendelkezni arról, hogy a következő napját hol töltse és nem volt joguk ilyen durván beleavatkozni az életébe. A panaszos szerint a kiváltó ok a rabosítás volt, semmi értelme nem volt a továbbiaknak. A panaszos véleménye szerint a rendőrök elmentek a legvégsőkig. Úgy véli, hogy azért, mert tiltakozott egy jogtalan és hamis eljárás ellen, nem kell bezáratni.

Rövid idő után megjelent két mentős, piros mentős ruhában. A panaszos állítása szerint a rendőrök mondták a mentősöknek, hogy vigyék el a pszichiátriára, ahová a panaszos nem akart menni. Ekkor megragadták a rendőrök és kivitték az udvarra, ahol egy szőke mentős megragadta, felemelte és szó szerint bevágta az ülésre, hogy „csak úgy nyekkent”. A magas szőke rendőr a háta mögé ült, és nagyon szorosan ráhúzta a biztonsági övet úgy, hogy a karjait is leszorította. Ekkor a másik rendőr megbilincselte és így szállították el a kb. 200 m-re lévő Z. úti pszichiátriára. A rendőrök el is kísérték a panaszost a mentőautóban, ami szerinte még inkább megmagyarázhatatlanná teszi számára a megbilincselését.

3. A panaszos a beadványát a kórházban történet leírásával folytatta.

A panaszos előadta, hogy a kórháznál tanakodtak a rendőrök és a mentősök, hogy hova vigyék a panaszost. Megkérdezték, hány éves. Végül azt mondták, hogy az első emeletre viszik. Felvonszolták az emeletre, ahol az előtérben értetlenül fogadta őket egy testes, fiatalabb ápoló. Az ápoló kérte az iratokat a rendőroktől, ami alapján a panaszos felvételét kéri, de ilyenjük nem volt. Mindeközben rajta volt a bilincs.

Közben odajött a főnővér, akinek a rendőrök mondtak valamit; az ápoló pedig közölte a panaszossal, hogy „meg fogják szűrni”. A panaszos mondta, hogy nem engedi, de az ápoló azt mondta, hogy „Dehogynem!” és hozott egy széket, hogy a panaszos üljön le arra. Mondta, hogy inkább állni szeretne, erre a rendőrök lenyomták a székre. A főnővér mondta, hogy nyugodjon meg, 24 órát bent tartják megfigyelésre. A panaszos ekkor kétségbe esett. Mondta, hogy haza akar menni, nincs semmi baja, csak a rabosítás ellen tiltakozott. A rendőrök bekísérték a 202-es szobába.

A panaszos a szobában meglátott pár széket, és mondta, hogy oda akar leülni, az ágyra nem fekszik le. Erre odavonszolták az ágyhoz, ami az ablaknál volt. A lepedő gyűrött volt, mint amelyikből akkor keltek ki. A rendőrök, illetve a mentősök arra sem hagytak időt, hogy az ápolók áthúzzák az ágyneműt, a tiszta lepedő az ágya végében volt összehajtván. A panaszos mondta, hogy nem fekszik rá; erre valaki a háta mögött azt mondta, „dehogynem” és rádobta az ágyra. A panaszos elmondása szerint a szőke mentős rá feküdt és az arcába üvöltött, ahogy a torkán kifért; a panaszos pedig azt üvöltötte, hogy szálljon le a combjáról, mert az nagyon fáj, el fogja törni a combcsontját. Ekkor a mentős a jobb karjával alányúlt az állkapcsának és elkezdte tekerni oldalra a fejét. A panaszos érezte, hogy a torkát nagyon szorítja a mentős karja; fuldoklott és nagyon félt, hogy eltöri az állkapcsát. A rendőrök mindennek szemtanúi voltak. Közben lekötözték a panaszos lábát és leszedték a bilincset, valamint durván rángatták a nadrágját (később kiderült, hogy szétmetszették) és egy panaszos által addig nem látott fehér köpenyes férfi a bal combjába vágta az injekciós tűt. A panaszos mindkét kezét és mindkét lábát szétfeszítették, a kapcsos pántokkal nagyon szorosan lekötözték az ágyhoz, leszedték róla a cipőjét, ami ellen tiltakozott. Majd ott hagyták, kifesztve. Később egy ápolónő párnát tett a feje alá és otthagya. Nem kérdezte meg, hogy szomjas-e; pedig a panaszos az volt, mivel 10 óra óta csak pár korty vizet ivott a rendőrségen. Később valaki hozott takarót és betakarta. Addig ott feküdt félig lehúzott nadrággal a kórterem közepén.

Később a főnővér megkérdezte, hogy kit értesíthet. A panaszos megmondta a telefonszámot, és nagyon félt, hogy a lánya meg fog ijedni, hogy hogyan kerülhetett ilyen helyzetbe, amikor egy 2 órát tartó kihallgatásra idézték be.

A panaszos amíg le volt kötözve félt, hogy bántani fogják a szobatársai; de nem történt semmi. Később szól, hogy lazítsanak a szíjakon, mert nagyon szoros; félt, hogy rosszul lesz, mert nagyon zsibbadtak a kezei. Az a férfi, aki belé szúrta az injekciót, ridegen közölte, hogy nem szedik le és miért nem együttműködő a panaszos; végül kicsit lazított rajta. Később vizet kért, egy ápolónő pedig egy pohárból szívószállal megitta. Később a doktornő is odajött, ő is megkérdezte, kit értesíthet. Mondta, hogy a lányát. Később valaki megmérte a vérnyomását. Nehezen tudta a mandzsettát áthúzni a karja alatt, mert olyan szorosan le volt kötve.

Este 8 óra körül bejött a lánya, ő húzta le a panaszos pólójának ujját, mert felhúzva hagyták a vérnyomásmérés után. Lefényképezte az ágyat, ahogy a panaszos ki volt kötve. Mondta, hogy beszélt doktornővel, holnap

hazamehet. A szomszédos ágyon ülő nő hangosan közölte a doktornővel, hogy a lánya fényképezett. Ezután elküldték a lányát. A doktornő azt mondta a panaszos lányának, hogy azért kötötték le az ágyhoz, mert a rendőrök bilincsből vitték be. A panaszos lányát később már nem akarták beengedni hozzá, ezért írt egy levelet a panaszosnak, amit a doktornő később odaadott a panaszosnak. A panaszos – ahogy a lánya is - kérte, hogy szedjék le a szíjakat, mert nagyon szorosak és nagyon kényelmetlen volt úgy feküdni. Azt mondták, hogy majd leszedik. Később az egyik ápolónő egy kulccsal valóban leszedte a szíjakat. A panaszos éjjel félelmetes nevetéseket hallott a kinti szobákból. Rettegett, hogy reggel visszajönnek érte a rendőrök és visszaviszik rabosítani.

A panaszos reggel, amikor felébredt, nem találta a cipőjét, mert azt is elvették. (Az erről szóló leltári lapot a panaszos mellékelte.) A cipőjét csak távozásakor kapta vissza, a többi holmijával együtt. Reggel látta, hogy a lepedője alatt véres - vagyis mosatlan- lepedő van. Iszonyú érzés volt számára látni a mocskos, véres lepedőt. (Aztán kiderült, hogy a lepedő alatt nagy felületen a matrac volt véres, csak friss vér színű volt.) Félt, hogy visszajönnek érte másnap a rendőrök, nem volt biztonságban.

A panaszos állítása szerint a rendőrök a beinjekciózásig ott voltak mellette, vagyis látták, hogy akarata ellenére injekciót kap és nem szóltak semmit; tevélegesen részt vettek az ő megalázásában. A panaszos szerint a kórházi osztály a rendőrök eljárása miatt bánt így vele.

4. A történetekkel kapcsolatban a panaszos a következőket jegyezte meg.

A panaszos nem érti, hogy hogyan juthatott egy – véleménye szerint jogsértő – közigazgatási (kisajátítási) eljárás odáig, hogy már az életéért kell küzdenie, nemcsak a tulajdona megvédéséért. Hogyan történhetett, hogy egy 2 órára tervezett kihallgatás után bilincsből viszik a zártosztályra, beinjekciózzák, leszíjjazzák és csak másnap engedik haza. A panaszos elmondta, hogy évek óta próbálnak odahatni, hogy a hivatalok a kisajátítási eljárásaikban vegyék figyelembe megállapításaikat, de süket fülekre találnak, nem érdekli őket a véleményük, hiába hívják fel a figyelmet a visszaállásokra, eredmény nélkül marad mindez.

A panaszos nem érti mi hatalmazta fel a rendőröket arra, hogy egy a kertek alatt, a város szélén, földúton, a saját telke előtt önvédelemből visszaadott pofon miatt így járjanak el vele szemben. A panaszos nem érti, hogy az önvédelem hogyan lehet büntető ügy. Ösztönösen védekezett, amikor visszaütött. Felteszi a kérdést, hogy hogyan lehetséges, hogy 64 éven keresztül nem volt büntetőügye, most meg egyből halmazati büntetőügye van, egy telekügylet kapcsán - amely szintén az ő kárára van-, amelyben polgármesteri és jegyzői leveleket adnak ki és törvénytelenül járnak el. *(A panaszos ezzel összefüggésben egy másik panaszbeadványt is előterjesztett, amelyet a Testület külön ügyszámon iktatott és külön állásfoglalást hoz.)*

A panaszos szerint a rendőrök súlyosan megsértették az alapjogait, míg ő együttműködő volt, ennek ellenére a rendőrök szabálytalanul jártak el vele szemben. (Az idézésben nem szerepelt a könnyű testi sértés; ott kihallgatásról és nem rabosításról volt szó, a vallomást felvevő r. főörzszászlós csak le akarta zárni mielőbb a jegyzőkönyvet, nem érdekelte, hogy ő mit ad elő. A panaszos nem dönthetett arról, hogy mit ír alá, nem kapott iratokat és ügyvédet sem, nem magyarázták el, hogy mitől megalapozott az ő gyanúsítása, a kihallgatás végén nem engedték haza.)

A panaszos leírja, hogy szükségtelen és indokolatlan volt a bilincs alkalmazása, azért mert hangos volt és nem akart beülni a mentőbe, nem szitkozódott, nem bántott senkit, nem volt agresszív, senkit nem bántott, senkire nem támadt, csak magát védte. Kiabálni is csak azért kiabált, mert senkit nem érdekelt, amit mond, ezért azt kiabálta, hogy nem engedi, hogy rabosítsák és bűnözöt csináljanak belőle. A rendőrök és a mentős ezzel szemben agresszívak voltak vele szemben. Mondta nekik, hogy szégyelljék magukat, hogy így viselkednek, de ez volt a legdurvább kifejezés, ami elhagyta a száját. A panaszos sérelmezi, hogy durván megsértették az önrendelkezési jogát. A panaszos a rendőrök állításaival ellentétben nem kapaszkodott a mentőautó ajtajába, csak annyit mondott, hogy nem száll be, erre a mentős durván belevágta az ülésbe; a rendőr pedig rá húzta a biztonsági övet úgy, hogy teljesen leszorította a karjait. Ezután teljesen érthetetlen számára, hogy miért bilincseltek meg.

Ugyanilyen indokolatlanok voltak a vele szemben alkalmazott további kényszerintézkedések (bezárítás, beinjekciózás, kezeinek és lábainak leszíjazása) is.

A panaszos továbbra sem érti, hogy milyen alapon vitették el bezáratni. Véleménye szerint egyértelmű, hogy a megfélemlítése és megleckéztetése volt a cél, egyértelműen az volt a lényeg, hogy megalázzák és, hogy

bebizonyítsák, hogy a hatalom náluk van. Pedig ő nem adott okot az ilyen bánásmódra; ő csak tiltakozott, miközben végig észnél volt.

A panaszos szerint a mentősök és az ápolók azért viselkedtek úgy, ahogy, mert a rendőrök azzal adták át a panaszost nekik, hogy így szükséges vele szemben így fellépni. A mentősök láthatóan bizonytalanok voltak, nem tudták hova vigyék az épületben, megkérdezték a korát majd úgy döntöttek az első emeletre viszik, vagyis nem volt megalapozott, hogy a zárt osztályra kerüljön; a rendőröknek nem volt írásos rendelkezése a panaszos felől. Teljesen kiszolgáltatott helyzetben volt, nem tudott védekezni a brutalitással szemben, az egész eljárás során gyakorlatilag semmihez sem volt joga.

A panaszos szerint túlzott erőszakot alkalmaztak vele szemben, feleslegesen; annak ellenére, hogy nem volt támadó, nem volt durva. Ellenben a mentős, aki durván bevágta a mentő ülésére, minden indokolás nélkül ráfeküdt a kórházi ágyon és az arcába üvöltött és majdnem kitekerte a nyakát. A panaszos szerint a mentőst felelősségre kell vonni, hogy miért tett ilyet a rendőrök jelenlétében, illetve a rendőröket is, hogy miért hagyták, hogy a mentős ezt tegye. A panaszos szerint az osztályvezető asszony felelősségét is vizsgálni kell, hogy miért döntött úgy - amikor el is engedhette volna a panaszost -, hogy bezáratja, leszíjzatatja és beinjekcióztathatja a panaszost. A panaszos szerint a rosszullete („veri a víz”) nem alapozta meg, hogy a pszichiátrián kössön ki, mert kórházban kell kezelni a rosszulletet, nem a pszichiátrián.

A panaszos leírja, hogy azért fordult a Testülethez, mert bízik a rendőri intézkedés alapos kivizsgálásában, másrészt amiatt, hogy másokkal ilyen ne fordulhasson elő. A panaszos szerint téves az a felfogás, hogy a rendőrök csak erőszakkal léphetnek fel, véleménye szerint elvárható magatartás a szervezet részéről a „szolgálunk és védünk” hozzáállás.

A panaszos felteszi a kérdést, hogy milyen ország az, ahol, ha nem hagyja rabosítani magát egy olyan ügyben, ahol ő a sértett, a rendőrség becsukhatja a zárt osztályra, vagy ahol egy nyugdíjas nő egyedül a határban, a kertjénél nem védheti meg magát, egy fiatal és erős férfival szemben, mert emiatt bűncselekménnyel vádolják meg. A panaszos véleménye szerint mindenkit megillet az ártatlanság vélelme, a rendőröknek figyelembe kellett volna venniük a 2015. május 13-ai jegyzőkönyvet és előzményét, valamint a 2015. május 16-ai feljelentését. A panaszos szerint nem jártak el az ügyében körültekintően és alaposan, a hivataloktól függetlenül és tisztességesen.

A panaszos az eset ismertetése alapján hivatkozott az Alaptörvény egyes rendelkezéseire, aminek részletezésétől a Testület eltekint.

A panaszos előadta továbbá, hogy azért csak később adta be a beadványát, mert jogsegélyszolgálatot keresett, a Testület elérhetőségét csak a beadvány benyújtása előtti napokban tudta meg; illetve a bánásmód miatt napokig nem tért magához, a gyógyszerek és a trauma hatása alatt volt. A panaszos leírta, hogy a mai napig a történet hatása alatt van, és ez az eljárás nem csak a panaszos, hanem a családja életét is felforgatta.

Azért, hogy ilyen mással ne történhessen, a panaszos kérte, hogy a Testület tájékoztassa az Országos Rendőrfőkapitányt az esetről, mert véleménye szerint ez az eljárás mód nemcsak megalázó, de félelemkeltő is volt, ami elfogadhatatlan a rendőrség részéről.

5. Személyes megjelenése alkalmával a panaszos kérdésre felelve elmondta, hogy a Helsinki Bizottságtól szerzett tudomást a Testület működéséről. Az aláírt beadvány átadásakor a panaszos annyival egészítette ki az ott leírtakat, hogy körülbelül egy órán keresztül tartott bilincselése, amely az udvaron álló mentőautóban kezdődött, amikor a panaszos karjait a biztonsági övvel leszorították. A bilincset a pszichiátrián, az ágyon vették le róla azután, hogy lekötözték és beinjekciózták, miközben a mentős feküdt rajta. Az egészségügyi dolgozók a rendőrök jelenlétében tépték szét a panaszos ruháját. A panasza elsősorban egy általa nem ismert, szőke magas és a testes rendőrré irányul, aki nagyon erőszakos volt végig, de különösen a kocsiba való beültetéskor, ő szorította a panaszosra a biztonsági övet, és ő mondta korábban, hogy „rá tudta volna tenni a kezét a gépre, csak nem akarta eltörni”. A panaszos úgy érzi, hogy a rendőr emberi méltóságát sértő, durva és megalázó bánásmódot tanúsított vele szemben a kórházban is, ráadásul az ügyeletes orvos előtt. A panaszos sérelmezi az osztályvezető asszony eljárását, aki nem tett semmit annak érdekében, hogy emberségesen bánjanak a panaszossal a rabosításakor. A panaszos kifogásolja, hogy az előállításáról nem kapott igazolást, és panaszjogáról nem oktatták ki.

6. A panaszos 2015. október 16-án panasz-kiegészítést tett, amellyel pontosította a személyes meghallgatása alkalmával elmondottakat. (A Testület már ennek megfelelően ismertette az előző, 5. pontot.)

7. Az előadó testületi tag hatásköri tájékoztató levelére reagálva a panaszos 2015. október 27-én panaszkiegészítést tett. Ebben előadta, hogy azért is fordult a Testülethez, mert a megpanaszolt rendőri eljárás nem a büntetőeljárás részeként, a kihallgatásakor történt, hanem akkor, amikor már semmi nem indokolta a vele szembeni további fellépést. A panaszos szerint mivel a kihallgatásnak vége volt, semmilyen intézkedés nem volt jogos, ezért gondolja úgy, hogy annak célja az ő megfélemlítése volt.

Az előadó testületi tag hatásköri tájékoztatására reagálva [tudniillik a Testület nem jogosult az intézkedő rendőrök (fegyelmi) felelősségét megállapítani] a panaszos előadta, hogy állampolgárként jogosan kéri, hogy hozzák a rendőrök feletteseinek tudomására az esetet és állapítsák meg ők a felelősségüket.

Továbbá a panaszos előadta, hogy nem bízik a Gy. Rendőrkapitányságban, mert mivel helyi illetékességű ügyről van szó és a rendőrség (egy másik intézkedéskor) a Gy. önkormányzatnak nyújtott segítséget, magyarul a győri polgármester alá vannak rendelve. A Gy. Rendőrkapitányság az általa megtett feljelentésről, az ügy állásáról nem tájékoztatta a panaszost, de a vitában érintett másik fél feljelentése nyomán belőle gyanúsítottat csinált. Ezért tőlük nem várható az ügy objektív kivizsgálása, ezért kéri, hogy a Testület majd az országos rendőrfőkapitánynak adja át az ügyet.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül a Gy. Rendőrkapitányságtól (továbbiakban: illetékes rendőri szerv), valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) F. Cs. r. főtörzsőrmester és Sz. A. r. törzsőrmester (továbbiakban együtt: az intézkedő rendőrök) a biztonsági intézkedés végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló, 2015. szeptember 14 -én kelt jelentésükben (*továbbiakban: elsődleges jelentés*) előadták, hogy a tárgyi napon 14 óra 45 perckor panaszossal szemben a Rendőrségről szóló 1994. évi. XXXIV. törvény (*továbbiakban Rtv.*) 29.§ -ának első bekezdése szerinti igazoltatás, Rtv. 37.§-ának b) pontja szerinti önmagát vagy más veszélyeztető állapotban lévő személy érdekében tett intézkedés, az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése szerinti átvizsgálás, továbbá a Rtv. 37. §-ának c) pontja szerinti öngyilkosság lehetőség szerinti megakadályozására tett intézkedéseket hajtották végre

A kényszerítő eszköz alkalmazására rendőrségi épületben került sor. Az intézkedés során testi kényszer és bilincs kényszerítő eszközt alkalmaztak.

A bilincs alkalmazására az Rtv 48.§-ának a) pontja szerinti önkárosítás megakadályozása, a 48.§-ának d) pontja szerinti ellenszegülés megtörése, valamint az Rtv 48.§-ának b) pontja szerinti támadás megakadályozása érdekében került sor. A kényszerítő eszközök alkalmazására figyelmeztetés történt.

A bilincset 2015. szeptember 14-én 15 órától 15 óra 30 percig alkalmazták – a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) számú BM rendelet (*továbbiakban Szolgálati Szabályzat*) 41.§ (4) b) pontja szerint – a kezek előre, illetve hátra bilincselésével.

A rendőri intézkedés és a kényszerítő eszköz alkalmazása során sérülés és anyagi kár nem keletkezett. Az Rtv. 18.§-ának (1) bekezdése alapján az előállított nem kérte hozzátartozója vagy képviselője kiértesítését.

Az intézkedés alapjául szolgáló eseményt a jelentés a következőképpen írta le.

A jelentést tevő rendőrök előadták, hogy 2015.szeptember 14-én 14 óra 45 perckor a szolgálatirányító parancsnok utasítására megjelentek az illetékes rendőrkapitányság Vádelőkészítő Osztályán, mivel onnét R. Zs. r. főtörzsszászlós kért segítséget. A helyszínen a kolléga tájékoztatta őket, hogy szabályszerű idézésre megjelent nála a panaszos, akivel szemben a helyszínen a szükséges nyomozati cselekmények egy részét lefolytatta. Mikor

a személlyel közölte, hogy eljárási cselekmény részeként szükséges rabosítása (ujj-tenyérlenyomat vétele, fényképfelvétel készítése) a személy addig nyugodt magatartása megváltozott, kikelt magából, kiabálni kezdett. A panaszos közölte a kollégával, hogy ő a továbbiakban nem hajlandó alávetni magát a rendőri intézkedésnek, nem fogja hagyni, hogy tőle ujjlenyomatot vegyenek, illetve, hogy lefényképezzék. Ügyvédet követelt, mert ő nem bűnöző. A panaszossal a kolléga közölte, hogy az eljáráshoz nem szükséges ügyvéd jelenléte, illetve, hogy a további eljárás a törvény adta lehetőségei alapján kikényszeríthető. Továbbá közölte vele jogait, kötelezettségeit. A panaszos a tájékoztatást nem vette tudomásul, tovább kiabált és nem volt hajlandó az együttműködésre.

A helyszínre érkezett I. K. r. alezredes a Védőkészítő Osztály osztályvezetője, aki szintén tájékoztatta fenti személyt jogairól, illetve kötelezettségeiről. A személy ezen tájékoztatást sem értette meg, illetve nem fogadta el, továbbra is kiabált, hogy ő nem bűnöző; majd ha a bíróság kimondja bűnösségét, akkor hajlandó alávetni magát az eljárásnak.

A fentiek miatt a helyszínen intézkedés alá vonták a panaszost, akivel közölték, hogy engedelmeskedjen a rendőri intézkedésnek, különben a „Törvény Nevében” vele szemben kényszerítő eszközt fognak alkalmazni, az intézkedés lefolytatása céljából. Ezt a figyelmeztetést a panaszos szintén nem vette tudomásul, továbbra is azt hajtogatta, hogy nem fog engedelmeskedni.

Ezt követően a „Törvény nevében” szavak előrebocsátása után F. Cs. r. főtörzsőrmester a panaszos jobb, míg B. B. r. főtörzsőrmester a panaszos bal csukóját fogta és rendőrkapitányság rabosító helyiségébe elvezették. Itt a személy továbbra is ellenállt passzívan, ordított, kiabálta, hogy nem bűnöző, öngyilkossági szándékát is kijelentette, valamint kezével folyamatosan a levegőbe csapkodott. A személy viselkedése mindvégig ingatag volt, sírógörcsök, ordibálás majd nyugodtság mutatkozott rajta. Ezen állapotok folyamatosan változtak viselkedésében. Továbbra is kiabálta, hogy vele semmit se csináljanak a rendőrök. A személy viselkedése, öngyilkossági szándéka miatt a helyszínre mentőt kértek.

A helyszínre a [...] frsz.-ú mentő érkezett, G. L. mentőápoló vezetésével. Fenti személy a mentőápolóval is kiabált, illetve nem volt hajlandó alávetni magát az egészségügyi vizsgálatnak. A személlyel szemben az eredményes intézkedés lefolytatása céljából a „Törvény Nevében” szavak előrebocsátását követően a támadás megakadályozása, ellenszegülés esetleges megtörése érdekében, kezét előre helyzetben megbilincseltek.

Ezt követően a kollégákkal (Sz. A. r. törzsőrmester és B. B. r. főtörzsőrmester) a panaszost a mentőbe kísérték, majd a kíséréssel a Gy. [...] I. számú pszichiátriai osztályára szállították. Az I. számú pszichiátrián a panaszos szintén nem volt együttműködő, ezért állapota miatt Dr. F.Á. ügyeletes orvos az osztályra – sérülésmentesen – felvette. A panaszos a részére kiállított igazolást, nyilatkozatot nem volt hajlandó aláírni.

Az intézkedésnél jelent volt H. J. r. főtörzssászlós, szolgálatirányító parancsnok-helyettes is.

A történeteket jelentették az ügyeletes tiszt (továbbiakban: ÜTI) irányába.

Az Rtv. 33.§(4) bekezdés alapján az előállítás okáról a tájékoztató, valamint az előállítás idejéről szóló igazolás nem került kiadásra, a panaszos mentális állapota miatt. A biztonsági intézkedés oka 2015. szeptember 14-én 15 óra 30 perckor megszűnt; ekkor a panaszost sérülés és panaszmentesen elhelyezték a Gy. [...] I. pszichiátriai osztályon.

M. I. r. alezredes, mb. alosztályvezető által aláírt parancsnoki vélemény szerint a fenti intézkedés jogszerű, szakszerű és arányos volt.

2) R. Zs. r. főtörzssászlós 2015. szeptember 15-én tett jelentésében előadta, hogy panaszost az ellene garázdaság vétség és más bűncselekmények megalapozott gyanúja miatt folyamatban lévő eljárás során gyanúsítottként idézték 2015. szeptember 14. napjára, 13 óra 30 percre.

Az ügy előadója, M. A. r. főtörzsőrmester egyéb szolgálati feladat ellátása miatt az eljárási cselekményt foganatosítani nem tudta, ezért I. K. r. alezredes osztályvezető utasítására a kihallgatás foganatosítását a tervezett időpontban a r. főtörzssászlós hajtotta végre. A kihallgatási jegyzőkönyv 14 óra 10 perckor történő lezárását követően a panaszossal közölte, hogy a bűnügyi nyilvántartásba vétele miatt az erre kijelölt helyiségbe kíséri. Közölte továbbá, hogy a nyilvántartásba vételt a kihallgatást követően a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény 6.§-a

alapján kell elvégezni, amely során róla fényképfelvétel készül és a 44.§ illetve a 46.§ alapján ujj és tenyérlenymat vételre kerül sor.

Tájékoztatta továbbá a panaszost arról, hogy a nyilvántartásba vétel ellen panasznak nincs helye; a fényképfelvetelek készítését és a mintavételt túrni köteles; a mintaadásra kötelezett személy ellenszegülése esetén vele szemben testi kényszer alkalmazható.

Mivel panaszos az együttműködést megtagadta, nem volt hajlandó alávetni magát a nyilvántartásba vételnek, ezért a r. főtörzszászlós a váltásparancsnok segítségét kérte, hogy a nyilvántartásba vétel kikényszerítésében szíveskedjenek segíteni.

A kérésére a 202. számú irodában megjelent H. J. r. főtörzszászlós, B. B. r. főtörzsrőrmester, Sz. A. r. törzsrőrmester, F. Cs. r. főtörzsrőrmester, majd később csatlakozott a jelenlévőkhöz H. G. r. alezredes és I. K. r. alezredes is. A panaszos hosszas rábeszélést követően sem volt hajlandó az együttműködésre, ezért B. B. r. főtörzsrőrmester a törvény nevében felszólítást követően felszólította, hogy induljon el a nyilvántartásba vétel helyére. A panaszos erre sem volt hajlandó, ezért két oldalról közrefogták és úgy vezették le a földszinten lévő irodába. Itt panaszos továbbra is ellenszegült, ezért az ujjlenymat levételét testi kényszer alkalmazásával próbálták végrehajtani, de mivel a panaszos olyan mértékű ellenállást tanúsított, hogy féltő volt, hogy csak esetlegesen egészségkárosodást okozó fizikai kényszer alkalmazása esetén sikerülhet nevezett ellenállását megtörni, ezért a cselekmény folytatásától elálltak. Mivel nevezett az intézkedés során kijelentette, hogy ő inkább öngyilkos lesz, ezért részére mentőt hívtak a helyszínre, akik a panaszost a PAMOK pszichiátriai osztályára szállították.

3) A Testület kérdéseit megválaszolando F. Cs. r. főtörzsrőrmester 2015.november 18-án kelt kiegészítő jelentésében tartalmában fenntartotta az elsődleges jelentést, kiegészítve a következőkkel.

A helyszínen a szolgálatirányító parancsnok-helyettes (H. J. r. főtörzszászlós) utasítására jelent meg Sz. A. r. törzsrőrmesterrel, és B. B. r. főtörzsrőrmesterrel. A jelentés szerint a rendőrségi irodában lévő panaszos már láthatóan ingerült, fokozott idegállapotban volt. Amikor megkérdezte tőle, hogy milyen problémája, panasza van a kollégával illetve az eljárással kapcsolatban, a panaszos azt válaszolta, hogy őt tanúként idézték egy ügyben, és jelenleg bűnözőként kezelik, úgy is viselkednek vele és ő ezt kikéri magának.

Ezt követően R. Zs. r. főtörzszászlós többször próbálta elmondani a személynek, hogy senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg jogerősen el nem marasztalta a bíróság. Közölte vele, hogy az ügyben a további eljárási cselekmények (ujj- és tenyérlenymat nyilvántartásba vétele, fényképfelvétel készítése) kötelezőek és halaszthatatlanok, valamint kikényszeríthetőek akár testi kényszer alkalmazásával is. Az eljárás alá vont láthatóan ezt a figyelmeztetést és információt többszöri elhangzás után sem vette figyelembe. Ezt követően ismételtelen normális emberi körülmények, illetve hangnem közepette felvilágosították jogairól és kötelezettségeiről.

A helyszínen megállapították, hogy a személy nem együttműködő, vele kommunikálni, kompromisszumot kötni nem lehet. Mindvégig azt hajtogatta, hogy nem hajlandó magát alávetni a fenti intézkedéseknek és, hogy őt ne kezeljék bűnözőként, mert nem az. Ügyvéd jelenlétét firtatva nem volt hajlandó aláírni a dokumentumokat, viselkedése egyre agresszívabbá vált.

Ezt követően a jelentést író parancsnokot kért a helyszínre. A helyszínen a szolgálatirányító parancsnok-helyettes érkezett, ő is megpróbált kommunikálni panaszossal, amely nem vezetett eredményre. A panaszos már nagyon ingerületen követelte I. K. r. alezredes osztályvezető vagy a Főkapitány/ Kapitány Úr jelenlétét. A panaszost tájékoztatták arról, hogy jelenleg a migrációs helyzet miatt eligazítás folyik, ezért nem biztosított és nem indokolt ezen személyek jelenléte.

Mivel bíztak abban, hogy a személy vezetői ráhatásra együttműködővé válik, ezért a történeteket jelentették I. K. r. alezredes osztályvezetőnek, aki a helyszínre érkezett. Az alezredes újra tájékoztatta a panaszost a jogairól és kötelezettségeiről, amelyet szintén nem fogadott el. A panaszos nem volt együttműködő, passzívan és aktívan is ellenállt, az utasítást nem hajtotta végre, testét megfeszítette.

A „Törvény nevében” szavak előrebocsátásával közölték, hogy vele szemben testi kényszert alkalmaznak, ha nem engedelmeskedik. A testi kényszert a jelentést író rendőr és, B. B. r. főtörzsrőrmester hajtotta végre, megfogták a panaszos csuklóit és a rabosító helységbe vezették. A rendőrségi folyosón a személy mindvégig magából kikelve ordított, hogy ő nem bűnöző, ne bánjanak úgy vele, mint a bűnözőkkel. A rabosító helységbe

érkezve a technikus kolléga szintén felhívta a panaszos figyelmét jogaira és kötelezettségeire, amelyeket nem volt hajlandó tudomásul venni. A panaszos mentális állapota tovább fokozódott, hisztérikus állapotba került. Viselkedését sírógörcsök, ordibálás, kezeivel levegőbe csapkodás jellemezte. Ezen állapota miatt a nyilvántartásba vétele nem valósult meg, mivel nem volt biztosított a személy fizikai sértetlensége, melyet a 2009. évi XLVII. törvény 95.§(1) bekezdése ír elő. A személy viselkedése, mentális állapota nem utalt arra, hogy ez normális viselkedés lenne, még akkor is ha az eljárás kellemetlenségeket okoz. Az mondogatta, hogy ő nem hajlandó magát alávetni az eljárásnak, inkább végez magával. Állapota miatt mentőt kértek, testi épség védelme, illetve önkárosítás megakadályozása céljából.

A helyszínre érkezett a mentőgépjármű, G. L. mentőápoló vezetésével, akit tájékoztattak a panaszos addigi viselkedéséről. A személyt az egészségügyi személyzet megvizsgálta, melynek során úgy döntött, hogy a Gy. Pszichiátriai Osztályra szállítja további egészségügyi ellátásra. Ez a tény szintén közölve lett a hölgygel, aki ezt sem vette tudomásul, tovább hergelte magát. Mivel szükséges volt az egészségügyi intézménybe való szállítása, ezért felszólítást követően kezét előre helyzetben megbilincseltek, mert csak így lehetett biztosítani azt, hogy a személy esetleg önmagában vagy másban kárt, sérülést okozzon.

A mentőautóban Sz. A. r. törzsőrmester és B. B. r. főtörzsőrmester voltak jelen. Mikor a panaszoszt beszállították a pszichiátriára, az osztály folyosóján az ápoló személyzetet tájékoztatták a történetéről. Míg az ügyeletes orvost várták, a kényszerítő eszköz (bilincs) használata megszűnt, mivel a további orvosi vizsgálatához a bilincs eltávolítására volt szükség.

A személy ekkor már azt kiabálta, hogy ez rosszabb hely, mint a rendőrség. Innentől a személlyel szemben a rendőri intézkedés megszűnt, továbbiakban egészségügyi ellátásban részesült. A helyszínen lévő ügyeletes orvos úgy döntött a vizsgálatot követően, hogy indokolt a személy felvétele az osztályra, megfigyelés végett. A vizsgálat ideje alatt a helyszínen tartózkodó rendőrök a folyosón tartózkodtak, az orvosi szobába nem mentek be, a vizsgálat külön zajlott.

F. Cs. r. főtörzsőrmester megjegyezni kívánta továbbá, hogy fenti cselekmény elkerülhető lett volna, amennyiben a személy tudomásul veszi, illetve elfogadja a vele szemben alkalmazandó, törvény által előírt kötelezettségeket; mindamelllett, hogy jogairól többször felvilágosították, mely után szintén élhetett volna panasztételi jogával. A r. főtörzsőrmester álláspontja szerint panaszos az intézkedés során egy kis esélyt, hajlandóságot sem mutatott az együttműködésre, így a vele szemben alkalmazott eljárás nem volt mellőzhető, illetve megelőzhető. Előadta, hogy mindvégig üszteletben tartották a panaszos korát, nemét és kommunikációjuk mindvégig normális és érthető volt; valamint, hogy az alkalmazott testi kényszer csekély mértékű volt, mely során sérülés nem keletkezett.

4) Sz. A. r. törzsőrmester 2015. november 18-án a F. Cs. r. főtörzsőrmester 2015. november 18-án kelt jelentésében foglaltakkal lényegében megegyező, több helyen is szó szerint azonos tartalmú kiegészítő jelentést tett.

Előadta, hogy R. Zs. r. főtörzsszászlós az eljárással kapcsolatban felmerült kérdésekre többször érhető választ adott, jogi lehetőségeire valamint kötelmeire felhívta a panaszos figyelmét, aki azonban látszólag ezeket nem értette meg. A figyelmeztetésekkel kapcsolatban a jelentés nem rögzít új elemet, mint ahogy a mentő kihívásának okával kapcsolatban sem.

Elmondása szerint a mentőautóban B. B. r. főtörzsőrmesterrel együtt kísérték a panaszoszt, mindvégig próbálták a panaszoszt megnyugtatni, sajnos sikertelenül. A panaszos azt is megpróbálta megakadályozni, hogy becsukják a mentő ajtaját.

A pszichiátriai osztály folyosóján az ápoló személyzetet tájékoztatták a történetéről, várokoztak az ügyeletes orvosra, mely idő alatt a bilincs használata nem volt tovább indokolt, így az a személyről eltávolításra került. A panaszoszt átadták sérülésmentesen az ügyeletes orvosnak, aki a vizsgálat után úgy döntött, hogy a panaszos felvétele és megfigyelése indokolt. A vizsgálat teljesen elkülönülten zajlott, a folyosón várokoztak, az orvosi szobába nem mentek be.

5) R. Zs. r. főtörzsszászlós 2015. november 19-én kelt kiegészítő jelentésében megerősítette az intézkedés másnapján tett jelentésben foglaltakat, továbbá kiegészítette azt az alábbiakkal.

A gyanúsított panaszos a kihallgatás megkezdésekor még nyugodtan viselkedett, együttműködő volt, a feltett kérdésekre válaszolt; azonban a jegyzőkönyv lezárását követően, miután közölte vele, hogy a jegyzőkönyv aláírását követően le fogja kísérni a bűnügyi nyilvántartásba vétel végrehajtására kijelölt irodába, kijelentette, hogy nem hajlandó magát alávetni ennek és közölte, hogy „belőlem nem csinálnak bűnözőt”.

A panaszossal hosszas rábeszélést követően, más kifejezésekkel is ismertette kötelezettségét, de ő továbbra sem volt hajlandó az együttműködésre, hangosabban és agresszívan kiabálta, hogy „nem csinálnak belőlem bűnözőt” és azt, hogy ügyvédet akar. Továbbá azt kiabálta, hogy I. K. osztályvezető asszonnyal és a rendőrkapitánnyal akar beszélni.

Mivel ekkor már I. K. alezredes is jelen volt, ő is nyugodt hangnemben tájékoztatta panaszost a bűnügyi nyilvántartásba vétellel kapcsolatban, felajánlotta továbbá azt is, hogy lekíséri őt, ám a közöltek nem voltak semmilyen hatással panaszosra. Továbbra is követelte a rendőrkapitányt és a rendőrfőkapitányt és azt hajtogatta, hogy nem engedi, hogy belőle bűnözőt csináljanak, ezért B. B. r. főtörzsőrmester a „Törvény nevében” kifejezés használatával felszólította, hogy induljon el a nyilvántartásba vétel helyére. A panaszos erre sem volt hajlandó, ezért két oldalról közrefogták és úgy vezették le a földszinten lévő irodába, ahol a panaszos ellenszegülése miatt testi kényszer alkalmazásával próbálták végrehajtani az ujjnyomat levételét, de mivel a panaszos nagyfokú ellenállást tanúsított és féltő volt, hogy a testi kényszer alkalmazása esetleges egészségkárosodást („pl. alkar törése”) okoz, végül elálltak a cselekmény folytatásától.

6) B. B. r. főtörzsőrmester 2015. november 19-én kelt jelentésében előadta, hogy az intézkedés napján K. Zs. r. százados szolgálatirányító parancsnok utasítására F. Cs. r. főtörzsőrmester és Sz. A. r. kért segítséget.

A hivatalos helyiségben R. Zs. főtörzszakaszsó tájékoztatta őt, valamint kollégáit, hogy miért kért segítséget, azaz, hogy a jelenlévő panaszost szabályszerű idézését követően az ellene folytatott büntetőügyben gyanúsítottként kihallgatta, majd közölte vele, hogy a nyomozati cselekmény részeként bűnügyi nyilvántartásba vételre kerül sor, amelyet köteles tűrni, és amely ellen panasznak helye nincs. Közölte vele továbbá, hogy a mintaadásra kötelezett személy ellenszegülése esetén vele szemben testi kényszer kényszerítő eszköz alkalmazható. Ezután panaszos megtagadta az együttműködést, addig viszonylagosan nyugodt hangulata idegessé vált és nem volt hajlandó alávetni magát a nyilvántartásba vételnek, amelynek hangos szóval nyomatékot adott.

A jelentést író kiemelte, hogy többször is elmondták a panaszosnak, hogy cselekménye jogsértő és amennyiben nem hajlandó együttműködni, annak jogi következményei lesznek. Mivel a panaszos hosszas egyezkedés után sem volt hajlandó az együttműködésre, illetve időközben a székről is felkelt azzal, hogy haza akar menni, F. Cs. r. főtörzsőrmester a szolgálatirányító parancsnok helyett a helyszínre hívta, akinek tájékoztatását a panaszos folyamatos közbekiabálásaival félbeszakította, azt követelte, hogy I. K. r. alezredes, a rendőrkapitány és a megyei rendőrfőkapitány azonnal jöjjen a helyszínre.

A megérkező I. K. r. alezredes t, aki érthetően, nyugodt kulturált hangnemben tájékoztatta a panaszost az eljárás menetéről. Elmondta továbbá, hogy fájdalmat vagy egyéb hátrányt nem fog okozni az eljárás és az egész csak néhány percig tart, ami után szabadon távozhat a kapitányság épületéből. A panaszos ekkor ismét többször hangosan kijelentette, hogy nem fogja hagyni, hogy nyilvántartásba vegyék, ezért akármit hajlandó elkövetni, továbbá azt kiabálta, hogy „szégyellhetik magukat, amiért így bántak velem, követlen, hogy jöjjön ide a kapitány és a főkapitány!” Ekkor I. K. alezredes utasította az ott jelenlévő állományt, hogy a panaszost kísérik le a mintavételi helyiségbe a bűnügyi nyilvántartásba vétel céljából.

Ezután 3-4 alkalommal jól hallhatóan, érthetően felszólították, hogy vesse alá magát a jogszerű rendőri intézkedésnek, ellenkező esetben kényszerítő eszközt fognak alkalmazni. A panaszos ekkor már egyfolytában kiabált és azt mondta, hogy „inkább meghal, mintsem hagyja, hogy rabosítsák”. Ekkor a jelentést író F. Cs. r. főtörzsőrmesterrel odaléptek a panaszoshoz, aki megpróbálta őket kezeivel távol tartani magától és azt kiabálta, hogy „ne jöjjenek közelebb, ne nyúljanak hozzám, nem vagyok bűnöző!”

Ekkor megfogták a panaszos 1-1 karját, aki rángatta magát, megpróbált kiszabadulni a fogásból és lábát megvetve megpróbálta megakadályozni, hogy kivezessék az irodából. Közben a kollégák és ő is figyelmeztették a cselekmény abbahagyására. Miközben az lekísérték a panaszost a mintavételi helyiségbe, folyamatosan hangosan üvöltött, hogy „Kapitány Úr, Főkapitány Úr engem itt bűnözőként kezelnek, engedjenek el!”

A mintavételi helyiségben átadták a panaszost K.D.G. technikusnak, aki tájékoztatta, hogy bűnügyi nyilvántartásba vételét fogja végrehajtani. A panaszos ekkora már hisztérikus állapotba került, csapkodott,

hadonászott, ordította. A technikus is megpróbált beszélni a hölgygel, aki meg sem akarta hallgatni és tovább folytatta korábbi viselkedését, sírva fakadt majd ismét kiabálni kezdett.

Ezt követően újbóli felszólítás után a jelentést író F. Cs. r.főtörzsőrmesterrel, Sz. A. r. törzsőrmesterrel és a szolgálatirányító parancsnok helyettesével megpróbálták végre hajtani a nyilvántartásba vételt, oly módon, hogy a panaszos kezét megkísérelték rátenni a daktiloszkópai szkennerre. A panaszos ellenállása azonban oly mértékű és intenzitású volt, hogy attól lehetett tartani, hogy esetlegesen egészségkárosodást szenved, illetve a rendőrök fognak megsérülni vagy anyagi kár fog keletkezni a technikában, ezért elálltak a nyilvántartásba vételtől. Eközben a panaszos többször azt kiabálta, hogy „öngyilkos leszek, már biztos, hogy végzek magammal”.

Ezután a szolgálatirányító parancsnok helyettes a szolgálatirányítóval egyeztetve mentőt kért a helyszínre.

A mentő megérkezése után a szolgálatirányító parancsnok helyettes tájékoztatta az OMSZ kollégáit az előzményekről, illetve arról, hogy a panaszosnak öngyilkossági szándéka van, melyről nem kíván lemondani. A mentősök megpróbálták megnyugtatni a panaszoszt, ám ez csak részlegesen sikerült, mert velük sem akart együttműködni. Ekkor a mentőegység vezetője úgy döntött, hogy a panaszoszt további egészségügyi ellátás végett a PAMOK Z. utcai pszichiátriájára szállítják; amelyhez a beteg mentális állapota miatt rendőri segítséget kért.

Miután közölték a panasossal, hogy kórházba fogják szállítani, még intenzívebb ellenállásba kezdett, csapkodott, üvöltözött, távozni akart. Mivel tartani lehetett attól, hogy önmagában vagy másban kárt okoz, ezért F. Cs. r. főtörzsőrmester felszólította, hogy vele szemben bilincset fog alkalmazni. Ezután a panaszos kezeit előre testhelyzetben megbilincseltek, majd őt a mentősökkel közösen a mentő gépkocsinhoz kísérték és abba betették. Eközben a személy ellenállása folyamatos volt, csak nehezen sikerült őt sérülésmentesen a gépjárműbe ültetni.

A járműből ki akart szállni, ezért őt biztonsági övvel a mentősök rögzítették. Az asszonnyal szemben a mentőápoló, mellette Sz. A. r. törzsőrmester, mögötte a jelentést író rendőr foglalt helyet. A mentő tolóajtáját csak úgy lehetett becsukni, hogy a panaszos lábát meg kellett fogni, mert megpróbálta megakadályozni az ajtó zárását azzal, hogy rugdosott. A panaszos a kórházba vezető úton a biztonsági öv ellenére megkísérelt az ülésből felállni, ezért őt többször is le kellett fogniuk. Az úton megpróbálták megnyugtatni a panaszoszt, de ő nem hagyta abba a kiabálást, amelyet a kórházban is folytatott.

Az egészségügyi intézmény folyosóján kis ideig várakozni kellett az orvosra, mely idő alatt F. Cs. r. főtörzsőrmester levette a bilincset, majd az orvos megérkezése után az ápolók a vizsgálóba kísérték a panaszoszt. A vizsgálat ideje alatt a három rendőr a folyosón várakozott.

A vizsgálat után az ügyeletes orvos megállapította, hogy a személy viselkedése, állapota miatt indokolt az osztályra való felvétele megfigyelés céljából, ezért őt az orvos a rendőröktől sérülés mentesen átvette.

7) I. K. r. alezredes, osztályvezető 2015.november 20-án tett jelentésében előadta, hogy amikor a kihallgatás helyszínére érkezett panaszos szemmel láthatóan izgatott állapotban volt és sem a kihallgatást végrehajtó rendőr által mondottakra, sem a Közrendvédelmi Osztály beosztottai által elmondottakra nem figyelt.

Bemutatkozott a panaszosnak, majd higgadtan, csendesesen elmondta neki, hogy a törvényi előírásoknak eleget kell tenni. Megpróbálta egyszerű kifejezésekkel közölni, hogy mi fog történni. Mivel a panaszos ismételt felcsattant, hogy „belőlem akarnak bűnözőt csinálni?” az osztályvezető még azt is felajánlotta, hogy lekíséri őt, hogy ne kelljen kényszer alkalmazni. A panaszos ezt a felajánlást nem fogadta el, újra hangoskodni kezdett és ismételtette a korábbiakat. A kapitány és a főkapitány odahívását követelte. Mivel a „Törvény nevében” történő felszólítást követően továbbra sem volt hajlandó elindulni, ezért a kollégák két oldalról közrefogták és úgy vezették le a panaszoszt a földszinten lévő irodába.

I. K. osztályvezető véleménye szerint kínosnak nevezhető az, ahogy a panaszos viselkedett. A karját fogva két oldalról kísérő személyekkel visítva közölte, hogy ne tegyék tönkre a drága pulóverét és hívassák neki oda a főkapitányt. A nyilvántartó helyiségben a panaszos továbbra is ellenszegült, az ujjlenyomat vételét még testi kényszer alkalmazásával sem lehetett végrehajtani. Olyan mértékben „befeszült”, hogy a neki elmondottakra ügyet sem vetett, csak a magáét mondta.

A felesleges feltűnés elkerülése érdekében a kollégák a mentővel történő elszállítását is úgy intézték, hogy ne a várakozó ügyfelek irányában vezessék el. I. K. r. alezredes elmondása szerint a kollégái maximálisan figyelemmel voltak a panaszos nemére, korára, állapotára; megalázó, durva bánásmódról nem lehet beszélni.

8) H. J. r. főörzsászlós, szolgálatirányító parancsnok-helyettes 2015. november 19-én tett jelentésében előadta, hogy a panaszos kihallgatását végző r. főörzsászlós távbeszélőn történt megkeresése után F. Cs. r. törzsőrmester és Sz. A. .törzsőrmester járőröket ő utasította arra, hogy nyújtsanak neki segítséget, mivel egy személy nem hajlandó magát alávetni a rabosításnak.

Röviddel ezután a r. főörzsászlós kérte, hogy a jelentést író rendőr is menjen az irodájába, mivel parancsnok jelenlétére van szükség. Az irodába érve a napszaknak megfelelő köszönés után H. J. r. főörzsászlós tájékoztatta a panaszost arról, hogy ő kicsoda, majd érdeklődött a kollégájától, hogy miért szükséges parancsnok jelenléte.

A r. főörzsászlós tájékoztatta az eset körülményeiről, majd a szolgálatirányító parancsnok helyettes ezt követően meghallgatta a panaszost, aki ingerülten viselkedett és az egész eljárást kikérte magának; valamint követelte, hogy beszélhessen az osztályvezetővel. A panaszost a vonatkozó előírásokról tájékoztatta, a panaszos ezt nem vette tudomásul, követelte az osztályvezető jelenlétét. A tájékoztatta arról, hogy I. K. r. alezredes osztályvezető jelenleg nem ér rá, ugyanis a migráns helyzettel kapcsolatban megbeszélést folytat. Ezt követően a panaszos a rendőrkapitány úr megjelenését is követelte. Ekkor az irodában tartózkodó B. B. r. főörzsőrmestert megkérte, hogy szóljon I. K. r. alezredes. osztályvezetőnek.

A továbbiakban H. J. r. főörzsászlós jelentésének történeti tényállása lényegi tartalmában megegyezik a fenti jelentésekkel, ezért annak további ismertetésétől a Testület eltekint.

Az ügy szempontjából lényegesnek tekinthető körülménnyel, a panaszos kórházba szállításával kapcsolatban H. J. r. főörzsászlós előadta, hogy a panaszos mentális állapotára tekintettel mentőt kért, majd a helyszínre kikerülő mentősöket tájékoztatta az előzményekről, a panaszos állapotáról és viselkedéséről. A mentőápoló az elsődleges vizsgálatokat követően tájékoztatta, hogy a panaszost a Z. utcai pszichiátriára fogják szállítani. Ezt követően H. J. r. ftzls. közölte panaszossal, hogy egészségügyi ellátására a mentők el fogják szállítani. A személy előző viselkedésétől, illetve önkárosításától tartva a kollégák a panaszost – felszólítást követően–kezéit előre helyzetben megbilincseltek. A panaszost a mentőautóban Sz. A. r. törzsőrmester és B. B. r. főörzsőrmester kísérte.

9) V. A. r. alezredes, az illetékes rendőrkapitányság megbízott kapitányságvezetője (*továbbiakban: kapitányságvezető*) 2015. november 23-ai átiratának történeti tényállása lényegében megegyezik a jelentést, illetve kiegészítő jelentést tevő rendőrök által elmondottakkal; ezért a továbbiakban az azonos részek bemutatásától eltekintve ismerteti a Testület kapitányságvezető által előadottakat.

A kapitányságvezető kiemelte, hogy az intézkedő rendőrök 3-4 alkalommal is jól hallhatóan, érthetően felszólították a panaszost, hogy „Hölgyem! A törvény nevében felszólítom, hogy vesse alá magát a jogszerű intézkedésnek, ellenkező esetben kényszerítő eszközt fogunk alkalmazni!”

Az átirat az intézkedésekkel összefüggésben hivatkozik Rtv. 19.§ (1) és (2) bekezdéseire, valamint a Szolgálati Szabályzat 39.§ (3) bekezdésére.

A kapitányságvezető elmondása szerint az intézkedő rendőrök szóbeli meghallgatásuk során úgy nyilatkoztak, hogy a panaszos által sérelmezett mondat (“ Rá tudta volna tenni a panaszos kezét a gépre, de nem akarta eltörni”) nem hangzott el.

Mivel a sértett többször is kijelentette öngyilkossági szándékát, valamint a viselkedéséből, szavaiból arra lehetett következtetni, hogy magában vagy másban kárt tesz, mentőt kértek a helyszínre. az Rtv. 37. §- alapján.

Miután a panaszossal közölték, hogy kórházba fogják szállítani még intenzívebb ellenállásba kezdett, csapkodott, üvöltözött, távozni akart. Mivel tartani lehetett attól, hogy önmagában vagy másban kárt okoz, ezért F. Cs. főörzsőrmester felszólította, hogy vele szemben bilincs kényszerítő eszközt fog alkalmazni. Az átirat ehelyütt hivatkozik a bilincselés szabályait rögzítő Rtv. 48.§-ára. A panaszos kezeinek előre helyzetben történő bilincselését követően a mentősökkel közösen beültették a mentő gépkocsiba, miközben a panaszos ellenállása és kiabálása folyamatos volt, csak nehezen sikerült őt sérülésmentesen a gépjárműbe ültetni.

A járműből ki akart szállni, ezért őt biztonsági övvel a mentősök rögzítették. A panaszos aktív ellenállása miatt a rendőrök segítséget nyújtottak nevezett szállításában, a mentősök szóbeli kérésére; azonban erről dokumentáció nem készült.

Az átirat szerint a gyanúsított kihallgatásról készült jegyzőkönyvet a panaszos nem írta alá, ezért azt nem lehetett részére átadni, a jelentések készítésekor a pszichiátrián volt elhelyezve, így az igazolást nem adták át neki.

A kihallgatásakor a r. főörzsaszlós ismertette a panaszossal, hogy a gyanúsítás ellen panasszal élhet, ezt a jegyzőkönyvben rögzítették is; a rendőri intézkedéssel kapcsolatos panaszjogról nem tájékoztatták, mivel a nyilvántartásba vétel szükségességének közlése után az együttműködése megszűnt, semmilyen közlést vagy tájékoztatást nem hallott/hallgatott meg, semmit nem írt alá, csak azt hajtogatta, hogy ő nem bűnöző tőle nem vesznek ujjlenyomatot. A kiértesítéssel kapcsolatban rögzítette az átirat, hogy a hozzátartozót a pszichiátriai osztály munkatársai tették meg.

10) Az megküldött iratok tartalmazzák továbbá F.Cs. r. főörzsőrmester és Sz.A. r. törzsőrmester panaszos ellen tett, 2015. szeptember 16-án kelt szabálysértési feljelentését, melyet a 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről (továbbiakban: Szabs.tv.) 216.§-ának (1) bekezdésében szabályozott, jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség tényállásának megsértése miatt tettek meg.

A szabálysértés idejeként 2015. szeptember 14-e 14 óra 45 perctet jelölték meg. A szabálysértés leírásának szövege megegyezik az intézkedést fogantató rendőrök elsődleges jelentésben foglaltakkal, ezért annak ismertetésétől a Testület eltekint.

A feljelentés szövege tartalmazza továbbá, hogy a panaszos a részére kiállított igazolást, nyilatkozatot nem volt hajlandó aláírni, továbbá viselkedése és állapota miatt nem volt hajlandó nyilatkozni arról, hogy a szabálysértés tényét elismeri-e vagy sem.

11) Az ORFK Ellenőrzési Szolgálat 2015. december 4-én megküldte továbbá a Gy. Ügyészség 2015. szeptember 21-ei határozatát, melyben alaptalanságra hivatkozva elutasította a panaszos gyanúsított kihallgatása ellen tett panaszát; továbbá a Gy. Rendőrkapitányság 2015. november 9-ei határozatát a panaszos által – az ellene garázdaság és könnyű testi sértés vétségének megalapozott gyanújai miatt folyamatban lévő büntetőügyben - a Gy. Rendőrkapitánysággal szemben bejelentett kizárási indítvány elutasításáról; valamint a Gy. Nyomozó Ügyészség 2015. november 13-ai határozatát a panaszos részére (a Gy. Rendőrkapitányság 2015. október 15-ei határozatában) kirendelt igazságügyi elmeorvos szakértő kirendelése ellen tett panasz elutasításáról.

A fenti iratok részletes ismertetésétől Testületünk a továbbiakban eltekint, mivel azok nem rendőri intézkedéssel kapcsolatosak.

III.

A Testület kísérletet tett az egymásnak a legteljesebb mértékig ellentmondó panaszosi és rendőri állítások feloldására és megkereste az Országos Mentőszolgálat illetékes regionális mentőszervezetét (továbbiakban: OMSZ), és az intézkedéssel kapcsolatban kérdéseket tett fel.

A megkeresésre adott válaszban az OMSZ mellékelte a menetlevelet, a mentési dokumentációs lapot, valamint az érintett mentőápoló meghallgatási jegyzőkönyvét.

Az iratokból a Testület megállapította, hogy 15 óra 23 perckor érkezett a bejelentés, a riasztás oka az volt, hogy a panaszos zavartan és agresszíven viselkedett. A mentősök 15 óra 27 perckor érkeztek meg a rendőrkapitányságra, ahonnan 15 óra 33 perckor indultak el. A dokumentáció szerint a panaszost a pszichiátriára szállították rendőri kísérettel, ahová 15 óra 45 perckor érkeztek meg, majd 15 óra 56-kor átadták.

A dokumentáció betegre vonatkozó rubrikák szerint a panaszos légútja tiszta volt, a keringése ritm., légzése normális, idegrendszere zavart. A mérésakor kitöltött adatok nem olvashatók (értelmezhetőek) a Testület számára.

A mentős meghallgatásáról felvett jegyzőkönyv szerint a kikerülő mentősök a panaszost a rendőrök jelenlétében találták, aki zavartan viselkedett és a vizsgálatot megtagadta. A rendőrök elmondták, hogy a panaszos ön- és közveszélyes (nem engedte az ujjlenyomat vételt), és szükségesnek tartják a beszállítását. A mentővel történő elszállítás ellen is tiltakozott, ezért megbilincseltek. A mentőautóba a rendőrök segítségével szállt be, a biztonsági övet is ők rögzítették. A panaszost rendőri kísérettel beszállították a pszichiátriára, ahol 15 óra 56

perckor vették át tőlük a beteget, ahol a rendőrök is jelen voltak, mivel a hölgy továbbra is meg volt bilincselve és agresszíven viselkedett. A szállítás során rendkívüli esemény nem történt.

IV.

1) A Testület a panasz eljárás keretében mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy hatásköri szabályai alapján mely panaszosi sérelmek vizsgálatát végezheti el.

A Testület hatáskörét az Rtv. szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében az, akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
- b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően
 - ba) az országos rendőrfőkapitány,
 - bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
 - bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.

Az Rtv. 93. § (1) bekezdése szerint a Testülethez a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemről később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított *húsz napon belül* lehet előterjeszteni.

A Testület hatáskörébe az Rtv. idézett rendelkezése alapján kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű- átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),
- a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A fentiek értelmében a Testület a jogszabályi felhatalmazás hiányában nem rendelkezik hatáskörrel, ezért nem jogosult:

- szabálysértéseket kivizsgálni, a kiszabott szabálysértési- és közigazgatási bírságot csökkenteni, eltörölni;
- büntetőeljárás keretében foganatosított cselekmények törvényességét elbírálni;
- kártérítést megítélni;
- az intézkedő rendőrök büntetőjogi-, szabálysértési- vagy fegyelmi felelősségét megállapítani.

a) Az Rtv. 93. § (1) bekezdésében foglalt határidő miatt a Testület – elkészttség miatt – nem vizsgálta a 2015. április 25-én történt rendőri intézkedéssel kapcsolatos panaszosi kifogásokat (rendőri bánásmód és várakoztatás), mivel a beadványát a panaszos jóval a húsznapos határidő lejártát követően, 2015. október 3-án terjesztette elő.

b) Tekintettel arra, hogy a Testület kizárólag a *rendőrség* tevékenységének jogszerűségi vizsgálatára jogosult, hatáskörének hiányát kellett megállapítania a panaszos azon sérelmeire nézve is, melyek a mentőszolgálat munkatáira (agresszivitás, erőszakos beültetés, a leszíjazásban való segédkezés) vagy és kórházi dolgozókra (leszíjazás, véres lepedő, széthasított nadrág) vonatkoztak. A Testület úgyszintén fentiek alapján nem jogosult megállapítani a rabosításkor jelen lévő osztályvezető asszony felelősségét sem, mint ahogyan a kórházban jelen lévő rendőrök fegyelmi felelősségét sem állapíthatja meg.

c) A panaszos a kihallgatásával kapcsolatban több dolgot is kifogásolt.

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni.

A hivatkozott törvényhely olyan általános jellegű kötelezettséget rögzít, amelynek megsértése esetén helye van a Testület eljárásának akkor is, ha a jogsértés nem az Rtv. V. és VI. Fejezetében foglalt rendelkezések alkalmazásával függ össze. Az Rtv. 11. §-án keresztül vizsgálhatóvá válik a rendőrség részéről eljáró személyek olyan tevékenysége is, amely az Rtv.-től eltérő, egyéb szabályok által rendezett eljárási szabályok alapján zajlik. A Testület hatáskörének ilyen értelmezése azonban nem biztosít korlátlan lehetőséget a Testület vizsgálatára.

Töretlen gyakorlata szerint ugyanis a Testület az Rtv. 11. §-a kapcsán csak abban az esetben vizsgál az Rtv. V. és VI. Fejezetén kívül eső rendőri aktusokat, amennyiben a panaszolt rendőri intézkedéssel vagy mulasztással szemben speciális jogorvoslatot az adott ügyre vonatkozó eljárási szabályok nem biztosítanak. Ezért az ügyben azt kellett vizsgálni, hogy állt-e a panaszos rendelkezésére olyan speciális büntetőeljárási jogorvoslat, amely a sérelmezett jogsértések orvoslására alkalmas. A Testület erre a kérdésre igennel felelt.

A fenti hatásköri szabályok értelmében a Testületnek nem áll módjában a rendőrség azon fellépésével összefüggésben vizsgálatot indítania, amit egy büntetőeljárás során nyomozó hatóságként eljárva végez, mert a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény *(a továbbiakban: Be.)* 195-199. §-ai biztosítják ezen magatartásokkal szemben a jogorvoslat lehetőségét.

A Testület a kérdés vizsgálatánál figyelemmel volt a legfőbb ügyész helyettesének 2010. október 7-én kelt, a testületi hatáskör kérdésében írt tájékoztató levelére. Eszerint a Be. 196. §-a szerinti panasz célja a nyomozás során a hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozatba nem foglalt döntésével, intézkedésével szemben (például: gyanúsítás közlése), vagy az intézkedés elmulasztása miatt. A legfőbb ügyész helyettese úgy véli, hogy a Be. 196. §-a szerinti panasz a Be.-ben szabályozott intézkedés alkalmazásának elrendelése, vagy az arról való döntés elmulasztása miatti jogsérelem esetén terjeszthető elő. Az ügyész tehát a nyomozó hatóság által foganatosított (vagy elmulasztott) eljárási cselekmény megalapozottságát, a büntetőeljárási törvénynek megfelelő voltát vizsgálhatja, abban azonban nem foglalhat állást, hogy a végrehajtás módja az Rtv. rendelkezéseinek megfelelő-e.

Fentiek miatt a kihallgatást érintő panaszosi kifogásokra (így többek között arra, hogy 1. a kihallgatást végző rendőrt nem érdekelték a válaszai, 2. a panaszosnak nem volt elég ideje, hogy előadja az álláspontját, 3. a panaszosnak nem biztosítottak ügyvédet, 4. az iratokból nem kapott saját példányt, továbbá az, hogy 4. a rendőrség nem támasztotta alá semmivel, hogy a vele szemben felmerült gyanú mitől volt megalapozott) a Testület szintén hatáskörének hiányát állapította meg.

d) A panaszos kifogásolta, hogy kihallgatását követően rabosítani akarták a rendőrségen.

A bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény *(továbbiakban: Rabs.tv.)* kötelezővé teszi a gyanúsítás közlése után a büntetőeljárás gyanúsítottainak és bizonyos azonosító jegyeiknek (fénykép, tenyér- és ujjlenyomat) nyilvántartásba vételét.

A Rabs.tv. 44. §-a részletesen felsorolja, hogy a nyilvántartásában mely bűncselekmények gyanúja miatt büntetőeljárás alá vont személynek az ujj- és tenyérnyomatát kell nyilvántartani.

A Rabs.tv. 25. §-a szerint a büntetőeljárás hatálya alatt állók nyilvántartásába felvett adatokat

a) a büntetőeljárás jogerős befejezéséig,

b) a nyomozás megszüntetéséig vagy

c) a közvetítői eljárásban való részvételre, illetve kábítószer-függőséget gyógyító kezelésen, kábítószer-használatot kezelő más ellátáson vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatáson való részvételre tekintettel történő

vádemelés elhalasztása, nyomozás vagy eljárás felfüggesztése esetén a kábítószer-függőséget gyógyító kezelésem, kábítószer-használatot kezelő más ellátáson vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatáson való részvétel sikeres igazolására, illetve a tevékeny megbánásra tekintettel a nyomozás vagy az eljárás megszüntetését követő három évig kell nyilvántartani.

A rögzítés módját pedig a Rabs. tv. 92.-93 §-a rendezi, eszerint a büntetőeljárás alá vont személy arcképmásának rögzítéséről az az ügyészség vagy nyomozó hatóság gondoskodik, amely az érintett személyt büntetőeljárás alá vonta. Az arcképmás rögzítéséről a megalapozott gyanú közlését követően haladéktalanul gondoskodni kell. Ugyanezeknek a szabályok vonatkoznak a ujj- és tenyérynymatainak nyilvántartásába vételére is.

A fentebb részletezett hatásköri szabályok miatt a büntetőeljárás keretében foganatosított eljárási cselekmények jogszerűségét érintő kifogások kapcsán a Testületnek nincs jogosultsága vizsgálatot folytatni.

Míndezek alapján a Testület nem tudta vizsgálni a panaszosnak azon kifogásait, amelyek a rabosítás elrendelésére vonatkoztak.

Ugyanakkor a Testület a panaszbeadvány többi része és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – vizsgálta panaszossal szemben foganatosított biztonsági intézkedés jogszerűségét, a rabosítás során alkalmazott testi kényszer, valamint a panaszos megbilincselését, a rendőrök bánásmódját és hangnemét.

A Testület vizsgálata során megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, a IV. cikke szerint személyes szabadsághoz való jogát, továbbá a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, az alábbiak szerint.

2) A Testület elsőként a rabosítás érdekében alkalmazott testi kényszer alkalmazását vizsgálta meg, mivel a panaszos kifejezetten sérelmezte, hogy vele szemben a rendőrök túlzott erőszakot alkalmaztak.

A Testület ismét hangsúlyozni kívánja, hogy jelen esetben nem az eljárási cselekmény jogszerűségével kapcsolatban vizsgálódik, hanem azt nézi, hogy az eljárási cselekmény végrehajtásának módjában megfelelt-e az Rtv. rendelkezéseinek.

A fentiekben már idézett Rabs. tv. 95. § (1) bekezdése előírja, hogy a mintavételt a mintaadásra kötelezett személy fizikai sértetlenségének biztosításával kell végezni. Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése pedig rögzíti, hogy a mintaadásra kötelezett személy köteles alávetni magát a mintavételi eljárásnak. A mintaadásra kötelezett személy ellenszegülése esetén testi kényszer alkalmazható vele szemben, erről a mintavételt megelőzően tájékoztatni kell.

Szükséges még utalni a Rabs. tv. 95. § (3)-ára is.

„Testi kényszer alkalmazására kizárólag

- a) a mintavételt elrendelő nyomozó hatóság,
 - b) az ügyészség és a katonai nyomozó hatóság által elrendelt mintavétel esetén az ügyészség, valamint a katonai nyomozó hatóság székhelye szerint illetékes rendőrkapitányság, valamint
 - c) az elítéltet befogadó büntetés-végrehajtási intézet
- erre feljogosított tagja jogosult.”

A (4) bekezdés deklarálja, hogy „a testi kényszer alkalmazására egyebekben a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni”.

A külön jogszabály által felhívott Rtv. pedig a következőket rögzíti a testi kényszer alkalmazásával kapcsolatban.

Az Rtv. 47. § alapján a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat.

Az Rtv. 61. §-ának (1) bekezdése szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell.

A Testület ehelyütt hivatkozik az arányosság követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, míg a (2) bekezdés szerint több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Szükséges még megemlíteni az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdését, mely szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-a pedig a következőképpen rendelkezik a testi kényszerről. A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfeszítéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat. A rendőr a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat.

A rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008. (OT 10.) ORFK utasítás melléklete részletesen tartalmazza az egyes intézkedési taktikák leírását. A kényszerítő eszközök alkalmazásának alapvető taktikáiról szóló fejezetben, a testi kényszerre vonatkozó alapelvek között szerepel – többek között –, hogy a testi kényszer alapvetően megfogást, lefogást, eltávolítást és elszállítást jelent. A rendőr testi kényszer végrehajtása során elsősorban kar-és csuklófeszítéseket, illetve elvezető fogásokat hajt végre. A rendőr továbbá az őt ért támadás során, illetve súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazásának elkerülése érdekében az önvédelmi fogásokat is felhasználhatja.

A legkorábbi (intézkedés másnapján kelt) rendőrségi irat szerint a kihallgatási jegyzőkönyv lezárását követően a panaszos kihallgatását végző r. főtörzsasztlós közölte, hogy a bűnügyi nyilvántartásba vétele miatt az erre kijelölt helyiségbe kíséri a panaszost, közölte továbbá, hogy a kihallgatást követő nyilvántartásba vételt a a Rabs. tv. 6.§-a alapján kell elvégezni, amely során róla fényképfelvétel készül és a 44.§ illetve a 46.§ alapján ujj és tenyérnyomat vételre is sor kerül. Tájékoztatta továbbá a panaszost arról, hogy a nyilvántartásba vétel ellen panasznak nincs helye; a fényképfelveleket készítését és a mintavételt tűrni köteles; a mintaadásra kötelezett személy ellenszegülése esetén vele szemben testi kényszer alkalmazható. Mivel panaszos az együttműködést megtagadta, nem volt hajlandó alávetni magát a nyilvántartásba vételnek, ezért a r. főtörzsasztlós a váltásparancsnok segítségét kérte. A kérésére az irodában megjelent H. J. r. főtörzsasztlós, B. B. r. főtörzsőrmester, Sz. A. r. törzsőrmester, F. Cs. r. főtörzsőrmester, majd később csatlakozott a jelenlévőkhöz H. G. r. alezredes és I. K. r. alezredes is. A panaszos hosszas rábeszélést követően sem volt hajlandó az együttműködésre, ezért B. B. r. főtörzsőrmester a törvény nevében felszólítást követően felszólította, hogy induljon el a nyilvántartásba vétel helyére. A panaszos erre sem volt hajlandó, ezért F. Cs. és B. B. r.főtörzsőrmester két oldalról közrefogta, és úgy vezették le a földszinten lévő irodába. Itt panaszos továbbra is ellenszegült, ezért az ujjlenyomat levételét testi kényszer alkalmazásával próbálták végrehajtani, de mivel a panaszos olyan mértékű ellenállást tanúsított, hogy félő volt, hogy csak esetlegesen egészségkárosodást okozó fizikai kényszer alkalmazása esetén sikerülhet ellenállását megtörni, ezért a cselekmény folytatásától elálltak.

A későbbi jelentések apróbb eltérésektől eltekintve – melyik rendőr kinek az utasítására érkezett és ki hívott parancsnokot a helyszínre – hasonló módon írják le a történeteket, ami egyébként a panaszos által adott leírásnak sem mond ellent. Ezek alapján megállapítható volt, hogy a rendőrök a fenti tárgyú kötelezettségeiről hiába tájékoztatták a panaszost többször, ő nem volt hajlandó az együttműködésre, egyre csak azt hajtogatta, hogy belőle nem csinálnak bűnözőt, illetve vezetőt kért a helyszínre, mivel vitatta az eljárás jogszerűségét. Mivel az

így megérkező személyek sem tudták a panaszost jobb belátásra bírni, I. K. osztályvezető utasítására testi kényszer útján a rabosító-helyiségbe kísérték (vitték) le a panaszost, ahol a technikai tájékoztatást követően F. Cs. r. főtörzsőrmester, Sz. A. r. törzsőrmester, B. B. r. főtörzsőrmester és H. J. r. főtörzsszázlós kísérelte meg a panaszos kezét rátenni a készülékre, de mivel féltek attól, hogy a panaszos sérülést szenved, elálltak attól.

A panaszos állítása szerint ő nem szitkozódott, csak hangosan többször elmondta, hogy nem hagyja, hogy bűnözőt csináljanak belőle, védte magát, ami közben egyszer le is guggolt, hogy megakadályozza a rabosítását.

A fenti jogszabályi előírások és a rendelkezésre álló iratok alapján a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendőrök jogszerűen kívántak fellépni a rabosítás fogantatása érdekében, ezért a panaszos emberi méltóságából levezetett testi integritáshoz fűződő joga nem szenvedett sérelmet.

3) Ezt követően a rendőrök által fogantatott biztonsági intézkedés indokoltságát vonta vizsgálatának körébe a Testület.

A beadványban a panaszos előadta, hogy az osztályvezető asszony már a rabosító helyiségben megjegyezte, hogy a panaszost veri víz, ki van pirosodva. A beadvány szerint aznap 30 fok volt. A rabosítást végző munkatársnő közben szólt, hogy neki el kell mennie, I. K. osztályvezetőnek az ismeretlen férfi mondta, hogy ne erőszakoskodjanak vele tovább, engedjék el. Az osztályvezető asszony közölte, hogy ilyen állapotban nem engedhetik el, mert ha rosszul lesz, bíróságra kerülnek miatta. A panaszos közben azt kiabálta, hogy tiltakozik a gyanúsítási eljárás ellen, vegyenek fel jegyzőkönyvet és indítsanak eljárást. A rendőrök ekkor kitalálták, hogy mentőt hívnak. A panaszos állítása szerint I. K. osztályvezető többször mondta, hogy a „psziho-t” hívják. A panaszosnak értelmezhetetlen, hogy ha I. K. úgy ítélte meg, hogy a meleg miatt rosszul van, miért a pszichiátriára vitette el (bilincsben). A panaszos szerint a rendőrségi eljárás a kihallgatásáról szólt, nem volt joguk a kihallgatás után rendelkezni arról, hogy a következő napját hol töltse és nem volt joguk ilyen durván beleavatkozni az életébe.

A rendőri jelentések szerint a panaszos az eljárás alatt nem volt együttműködő, a részére adott tájékoztatásokat nem értette meg (illetve azt nem vette tudomásul), csak a maga igazát hajtogatta (hogy ne kezeljék bűnözőként) és az idő előrehaladtával egyre hisztérikusabb állapotba került, viselkedését sírógörcsök, kiabálás és levegőbe hadonászás jellemezte, láthatóan zavart volt.

Sz. A. r. törzsőrmester jelentése rögzítette egyedül a panaszos által is említett körülményt, hogy a panaszost egészségügyi állapota miatt leültették, hideg csapvizet adtak neki, próbálták megnyugtatni, de nem jártak sikerrel.

A rendőri jelentésnek eltértek abban is, hogy milyen szóhasználattal éltek jelentésükben: egyes jelentések azt rögzítették, hogy a panaszos kifejezetten kijelentette, hogy öngyilkos lesz, míg több jelentés ennél árnyaltabban fogalmazott és azt írta le, hogy a panaszos hangosan kijelentette, hogy nem fogja hagyni, hogy nyilvántartásba vegyék, ezért akármit hajlandó elkövetni, illetve megint más jelentések szerint az hangzott el, hogy „inkább meghal, mintsem hagyja, hogy rabosítsák”.

Az esetre Rtv. 37. § -a hívható fel, amely „Biztonsági intézkedés” cím alatt a következőként rendelkezik.

„37. § A rendőr az önvészélyes állapot vagy a személyeket, illetőleg az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet megszüntetése érdekében

a) megteszi a veszélyhelyzet elhárításához, megszüntetéséhez haladéktalanul szükséges, a feladatkörébe tartozó intézkedéseket;

b) intézkedik az önmagát vagy más veszélyeztető állapotban lévő személy orvosi vizsgálatára, és közreműködik az egészségügyi intézetbe történő szállíttatásában;

c) intézkedik az öngyilkosság lehetőség szerinti megakadályozására;

d) közterületen vagy nyilvános helyen — ha az élet vagy a testi épség védelme megkívánja — intézkedik a magatehetetlen, önkívületben lévő, illetve erősen ittas vagy bódult személynek a lakására vagy kijózanító állomásra, egészségügyi intézetbe kíséréséről, illetőleg szállíttatásáról;

e) területet lezárhat, és megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen vagy onnan távozzék, illetőleg az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti.”

Az elsődleges jelentés a hivatkozott szakasz b) és c) pontját jelölte meg intézkedése alapjául.

Szükséges még utalni az Rtv. 17. §-ára. Az (1) bekezdés szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A Testület által eldöntendő kérdés tehát az volt, hogy a rendőrség megalapozottan gondolhatta-e azt, hogy fennáll olyan önveszélyes állapot vagy a személyeket, illetőleg az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet, amely az orvos kihívását indokoltá tette.

A Testület az iratok tanulmányozásakor arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos zavart (helyesen inkább: felfokozott) viselkedése miatt indokoltan döntöttek a mentő értesítése mellett, azonban azzal kapcsolatban már komoly kétség merült fel, hogy utána mi történt.

Valamennyi rendőri jelentés azt rögzítette, hogy a mentősök vezetője az egészségügyi vizsgálatot követően döntött úgy, hogy beszállítják a pszichiátriára a panaszost. (Egyedül az elsődleges jelentés volt ez alól kivétel, ahol azt rögzítették, hogy vizsgálatra nem került sor, majd a jelentés tényként rögzítette, hogy a panaszost elszállították a pszichiátriára.) Az Országos Mentőszolgálat ezzel ellentétben azt közölte a Testület megkeresésére adott válaszában, hogy a rendőrök miután elmondták, hogy „a panaszos ön-és közveszélyes (nem engedte a az ujjlenyomat vételt és zavartan viselkedett), közölték, hogy szükségesnek tartják a panaszos beszállítását”. Az iratokból az is megállapítható volt, hogy a mentősök 15 óra 27 perckor érkeztek meg és 15 óra 33 perckor már útban voltak a pszichiátriára. Az esetlap szerint a vizsgálatot a panaszos megtagadta.

A Testület megállapítása szerint a mentősök által előadottak a panaszos által előadott változatot erősítik, és azzal, hogy a rendőrök tényként közölték, hogy a panaszos ön-és közveszélyes, ezért elszállítását indokoltnak tartják, átlépték a szakmai kompetenciájukat. A Testület megítélése szerint az adott helyzetben a rendőrök helyett a kiérkező mentősöknek volt a kötelessége annak tisztázása, hogy valóban fennáll-e a panaszos részéről bármiféle veszélyeztető magatartás kockázata akár önmagára, akár a környezetében élő személyekre nézve. A Testület szerint a törvény által rá rótt kötelezettségnek a rendőrség eleget tett, amikor mentőt hívott, azonban a megkeresésre adott válasz alapján a Testületben nem alakult ki az a meggyőződés, hogy a mentősök döntöttek a beszállítás szükségességének kérdéséről. Mindemellett az is kérdéses, hogy a rabosítás ellen tiltakozó idős asszony öngyilkossági szándéka mennyire tekinthető megalapozottnak/komolynak egy ilyen helyzetben. A Testület szerint nagy különbség van a rendőrségi iratokban szereplő állítások között (nem fogja hagyni, hogy nyilvántartásba vegyék, ezért akármit hajlandó elkövetni, illetve aközött, hogy a panaszos öngyilkossági szándékát hangoztatta, amelytől nem volt hajlandó eltekinteni), arról nem beszélve, hogy a panaszos semmilyen formában – még ráutaló magatartással sem – nem fejtett ki bármilyen (fizikai) tevékenységet, ami alapján felmerülhetett, hogy valóban komolyan gondolja, amit mond.

A Testület tisztában van azzal, hogy a rendőrökre hasonló esetekben óriási felelősség hárul, azonban meggyőződése szerint jelen esetben a helyzettől való mielőbbi szabadulás érdekében a rendőrök nem csak rossz, hanem aránytalan megoldást választottak, és átlépték a jogszabály biztosította hatáskörüket.

Bár az intézkedés jogalapját illetően a Testület akként foglal állást, hogy a panaszos orvosi vizsgálata iránt jogszerűen intézkedtek, azonban amiatt, hogy a kiérkező mentősökkel közölték, hogy szükségesnek tartják a panaszos beszállítását, a Testület indokoltnak tartotta a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogának megsértését megállapítani.

4) A Testület az erre vonatkozó kifejezett panaszelem miatt vizsgálta a beszállítás körülményeit is, és a kényszerítő eszköz használatot.

A panaszos a mentőautóba való beültetését és szállítását agresszívnek írta le, szerinte szükségtelen és indokolatlan volt a bilincs alkalmazása, azért mert hangos volt és nem akart beülni a mentőbe. A panaszos hangsúlyozta, hogy nem szitkozódott, nem bántott senkit, nem volt agresszív, senkit nem bántott, senkire nem támadt, csak magát védte. Kiabálni is csak azért kiabált, mert senkit nem érdekelt, amit mondott, ezért kiabálta azt, hogy nem engedi, hogy rabosítsák és bűnözőt csináljanak belőle. A rendőrök és a mentős ezzel szemben agresszívak voltak vele szemben. Mondta nekik, hogy szégyelljék magukat, hogy így viselkednek; de ez volt a legdurvább kifejezés, ami elhagyta a száját. A panaszos sérelmezi, hogy durván megsértették az önrendelkezési jogát. A panaszos a rendőrök állításaival ellentétben nem kapaszkodott a mentőautó ajtajába, csak annyit mondott, hogy nem száll be, erre a mentős durván belevágta az ülésbe; a rendőr pedig rá húzta a biztonsági övet úgy, hogy teljesen leszorította a karjait. Ezután teljesen érthetetlen számára, hogy még meg is bilincselték.

Az elsődleges jelentés szerint a panaszos a mentőápolóval is kiabált, illetve nem volt hajlandó alávetni magát az egészségügyi vizsgálatnak, ezért az eredményes intézkedés lefolytatása céljából a „Törvény Nevében” szavak előrebocsátását követően a támadás megakadályozása, ellenszegülés esetleges megtörése érdekében, kezét előre helyzetben megbilincseltek. A bilincselés okaként a jelentés az Rtv. 48. § a), d) és b) pontjára hivatkozott.

A rendőrségi iratokból tudható, hogy a beszállításkor Sz.A. r. törzsőrmester és B.B. r. főtörzsőrmester voltak jelen a mentőautóban, ők kísérték a panaszost, a kórházban jelen volt még F. Cs. r. főtörzsőrmester is.

A kiegészítő jelentések a következő indoklást adták a kifogásolt panaszellemmel kapcsolatban.

Sz. A. r. törzsőrmester jelentése szerint mindvégig próbálták a panaszost megnyugtatni, sajnos sikertelenül. A panaszos azt is megpróbálta megakadályozni, hogy becsukják a mentő ajtaját. (A panaszos beadványa kiegészítésekor ezt kifejezetten cáfolta.)

A panaszost szintén elkísérő B. B. r. főtörzsőrmester Testület kérdéseit megválaszoló jelentésében úgy nyilatkozott, hogy miután a mentőegység vezetője úgy döntött, hogy a panaszost további egészségügyi ellátás végett a helyi pszichiátriájára szállítják, a szállításhoz a beteg mentális állapota miatt rendőri segítséget kért. Miután közölték a panaszossal, hogy kórházba fogják szállítani, még intenzívebb ellenállásba kezdett, csapkodott, üvöltözött, távozni akart. Mivel tartani lehetett attól, hogy önmagában vagy másban kárt okoz, ezért F. Cs. r. főtörzsőrmester felszólította, hogy vele szemben bilincset fog alkalmazni. Ezután a panaszos kezeit előre testhelyzetben megbilincseltek, majd őt a *mentősökkel közösen* a mentő gépkocsihoz kísérték és abba betették. Eközben a személy ellenállása folyamatos volt, csak nehezen sikerült őt sérülésmentesen a gépjárműbe ültetni. A járműből ki akart szállni, ezért őt biztonsági övvel a *mentősök rögzítették*. Az asszonnyal szemben a mentőápoló, mellette Sz. A. r. törzsőrmester, mögötte a jelentést író rendőr foglalt helyet. A mentő tolóajtóját csak úgy lehetett becsukni, hogy a panaszos lábát meg kellett fogni, mert megpróbálta megakadályozni az ajtó zárását azzal, hogy rugdosott. A panaszos a kórházba vezető úton a biztonsági öv ellenére megkísérelt az ülésből felállni, ezért őt többször is le kellett fogniuk. Az úton megpróbálták megnyugtatni a panaszost, de ő nem hagyta abba a kiabálást, amelyet a kórházban is folytatott.

A szolgálatirányító-parancsnok helyettes jelentésében azt rögzítette, hogy a személy előző viselkedésétől, illetve önkárosításától tartva a kollégák a panaszost – felszólítást követően –kezeit előre helyzetben megbilincseltek.

A kapitányságvezetői átirat a bilincselés körülményeit a fentiekkel egyezően írta le, kiegészítve azzal, hogy a panaszos aktív ellenállása miatt a rendőrök segítséget nyújtottak nevezett szállításában, a mentősök szóbeli kérésére; azonban erről dokumentáció nem készült.

Jelen állásfoglalás IV/2. részében a Testület már utalt a kényszerítő eszköz használat általános szabályaira, ezért ehelyütt már csak a bilincselésre vonatkozó, konkrét szabályokra hivatkozik.

48. § A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A rendőrség a fenti felsorolásból az a), d) és b) pontra hivatkozott.

A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a tovább részletezi. Annak (1) bekezdése példalozó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget.

Szükséges még utalni a Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulatára, mely szerint a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől, másrészt az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik, harmadrésztől az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő, kivéve, ha az intézkedésben érintett kezei az erre a célra kialakított övhöz vannak bilincselve.

a) A Testület rendkívül nehéz helyzetben volt a bilincselés jogszerűségének megítélésénél is, mivel a jelentés által adott indoklás az előző pontban ismertetett levezetés alapján erősen megkérdőjelezhető. A felek állításai itt már a lehető legteljesebb mértékig ellentmondtak egymásnak.

A panaszos elmondása szerint valóban kiabált, de azt határozottan cáfolta, hogy támadóan lépett volna fel, vagy agresszív lett volna. Ahogyan azt a Testület számos állásfoglalásában kifejtette, itt is megteszi, miszerint a verbális agresszióra történő hivatkozást nem fogadja el a bilincselés jogalapjaként, illetve hogy a támadás távoli, nem konkretizálódó veszélye nem lehet a bilincs alkalmazásának alapja. Emiatt a Testület a bilincselés alapjaként hivatkozott 48. § b) pontját nem fogadta el.

Az önkárosítás megakadályozása érdekében történő bilincselési okkal kapcsolatban a mentősök által adott válasz alapján a Testület már előzőleg kimondta, hogy nem mentősök állapították meg azt, hogy panaszos ön- vagy közveszélyes lenne, éppen ezért egy ilyen beszállítás érdekében alkalmazott kényszerítő eszköz használatával kapcsolatban sem juthat a Testület más következtetésre, minthogy az indokolatlan. Emiatt a Testület a bilincselés alapjaként hivatkozott 48. § a) pontját sem fogadta el.

A Testületben az a határozott meggyőződés alakult ki, hogy a bilincselés tényleges oka a panaszos elszállítása ellen történő ellenszegülésének megtörése volt. A mentősök nyilatkozata szerint is a panaszos tiltakozott a beszállítás ellen, ezért megbilincseltek. Az erre való hivatkozás a létszámfőlényben álló rendőrök részéről eltúlzottnak tűnik (összesen legalább négy-öt rendőr tartózkodott ekkor ott), másrészt a korábbiak alapján felmerül a kérdés, hogy a panaszos beszállítása mennyire volt valójában indokolt, ráadásul a rendőrök jelentései a mentősök nyilatkozatának több ponton is ellentmondanak.

(Az átirat arra hivatkozott, hogy a rendőri kíséretre a mentősök szóbeli kérésére került sor, amiről írásos dokumentáció nem készült. Az OMSZ által rendelkezésre bocsátott meghallgatási jegyzőkönyv ilyen kérésről nem tett említést.

A rendőri jelentés szerint a panaszos útközben is ellenállt, megpróbált többször felállni az ülésből, míg a mentős tiszt meghallgatásakor úgy nyilatkozott, hogy a beszállítás alatt rendkívüli esemény nem történt.

A rendőri jelentések továbbá határozottan azt állították, hogy a mentősök rögzítették az övet, míg ezt az állítást a mentőtsiszt cáfolta. Abban sem volt egyezés, hogy a panaszos beültetését közösen vagy egyedül végezték.)

A Testület a fentiek alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendőrség nem támasztotta alá kellően a bilincselés szükségességét, valamint a rendőrségi dokumentáció számos kérdésben ellentmondott a mentős tiszt nyilatkozatának, ezért kimondta, hogy a bilincseléssel összefüggésben sérült a panaszos emberi méltósághoz fűződő joga.

b) A bilincselés időtartamának vizsgálatával kapcsolatban a Testület az alábbiakra jutott. A beadvány szerint a panaszos egészen a beinjekciózásáig meg volt bilincselve, azt azután (közben) vették le róla, hogy egy személy leszíjazta őt az egészségügyi személyzettől, miközben a mentős rajta feküdt. Az egészségügyi dolgozók a rendőrök jelenlétében tépték szét a panaszos ruháját, hogy le tudják szíjazni. A panaszos ezt különösen azért sérelmezte a rendőrök kórházban tanúsított viselkedését, mert a doktornő a későbbiekben azt nyilatkozta, hogy erre azért volt szükség, mert a rendőrök bilincsben vitték be.

Az elsődleges jelentés szerint a panaszos bilincselése 15 órától 15 óra 30 percig tartott, majd a biztonsági intézkedés oka 2015. szeptember 14-én 15 óra 30 perckor megszűnt; ekkor a panaszost sérülés és panaszmentesen elhelyezték a pszichiátriai osztályon.

B. B. r. főtörzsörnmester jelentése azt rögzítette, hogy kis ideig a folyosón várakoztak az orvosra, majd amikor megérkezett az ügyeletes orvos, F. Cs. r. főtörzsörnmester vette le a bilincset, és az ápolók a vizsgálóba kísérték a panaszost. A vizsgálat ideje alatt a rendőrök nem voltak jelen, a folyosón vártak. A vizsgálat után az orvos megállapította, hogy a panaszos viselkedése miatt az osztályra történő felvétele és megfigyelése indokolt.

Sz. A. r. törzsörnmester kiegészítő-jelentése szerint a beszállítás után a folyosón az ápoló személyzetet tájékoztatták a történetéről. Mialatt az ügyeletes orvosra vártak, a bilincs használata nem volt tovább indokolt, így azt levették róla. Az ügyeletes orvosnak sérülésmentesen átadták a panaszost, aki a vizsgálat után úgy döntött, hogy a panaszos felvétele és megfigyelése indokolt. A vizsgálat teljesen elkülönülten zajlott, a folyosón várakoztak, az orvosi szobába nem mentek be.

A rendelkezésre bocsátott OMSZ esetlap szerint a panaszos szállítását 15 óra 33 perckor kezdték meg, 15 óra 45 perckor értek a kórházba, a pszichiátrián a panaszost 15 óra 56 perckor vették át tőlük. Az átadáskor jelen voltak a rendőrök is, a panaszos még mindig meg volt bilincselve, mert agresszív volt. (Ezzel kapcsolatban az egyik rendőri jelentés azt rögzítette, hogy megérkezve a panaszos folytatta a kiabálást, hogy ez a hely még rosszabb, mint a rendőrség. Ezzel kapcsolatban a Testület megjegyzi, hogy álláspontja szerint ez teljesen érthető emberi reakció, ami nem igazolja azt, hogy a panaszos agresszíven viselkedett volna.)

Amint az látható a rendőrök jelentése a panaszos állításainak teljesen ellentmondanak és a rendőrségi iratok arra az álláspontra helyezkedtek, hogy az átadást követően a rendőri intézkedés megszűnt, a panaszos orvosi ellátásban részesült, ahol a rendőrök nem voltak jelen.

A bilincselés megszűnését illetően a rendőri iratok egymásnak ellentmondanak (az egyik szerint már a várakozás alatt sem tartották fent, míg egy másik szerint az orvos megérkezésekor vették le, hogy az orvosi vizsgálatot el tudják végezni.) A mentős nyilatkozata szerint a panaszos megbilincselése egészen az átadásig tartott.

A Testület ebben a kérdésben is ellentmondásosnak találta az iratokat, és kimondta, hogy a bilincselés időpontját helytelenül rögzítették a jelentések, továbbá megállapította, hogy a bilincselés fenntartása nem volt indokolt.

5) Az intézkedés során tanúsított hangnem és bánásmód kapcsán az alábbiakat állította meg a Testület.

A panaszos szerint végig erőszakosak voltak a rendőrök, fellépésük eltúlzott és retorziós jellegű volt és a megfélemlítést szolgálta. (Az egyik rendőr például azt mondta az osztályvezetőnek, hogy rá tudta volna tenni a kezét a gépre, de nem akarta eltörni a panaszos kezét.) A rabosításkor a rendőrök egymással viccelődtek, hogy hogy kéne a panaszosnak rabosítást „csinálnia”.

Az intézkedést foganatosító F. Cs. r. főtörzsörnmester álláspontja szerint panaszos az intézkedés során egy kis esélyt, hajlandóságot sem mutatott az együttműködésre, így a vele szemben alkalmazott eljárás nem volt mellőzhető, illetve megelőzhető. Előadta, hogy mindvégig tiszteletben tartották a panaszos korát, nemét és

kommunikációjuk mindvégig normális és érthető volt; valamint, hogy az alkalmazott testi kényszer csekély mértékű volt.

I. K. r. alezredes szerint a panaszos állításai alaptalanok e tekintetben, mivel a kollégái maximálisan figyelemmel voltak a panaszos nemére, korára, állapotára; megalázó, durva bánásmódról nem lehet beszélni. A felesleges feltűnés elkerülése érdekében a mentővel történő elszállítását is úgy intézték, hogy ne a várakozó ügyfelek irányában vezessék el.

A kapitányságvezetői átirata szerint az intézkedő rendőrök szóbeli meghallgatásuk során úgy nyilatkoztak, hogy a sérelmezett mondat “Rá tudta volna tenni a panaszos kezét a gépre, de nem akarta eltörni” nem hangzott el.

A Testület vizsgálatának alapját az Rtv. alapelvi szintű rendelkezése [2. § (1) bekezdés] képezte. Ez a rendelkezés ugyan kívül esik az Rtv. 92. § (1) bekezdésében megjelölt, az Rtv. IV., V. és VI. fejezetén, ugyanakkor azokat a Testület az eljárása során minden esetben figyelembe veszi, és értékeli. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A Testület gyakorlata és korábbi megállapításai szerint ez a jogszabályhely olyan kötelezettséget ró a rendőrségre, miszerint az intézkedő rendőröknek a fennálló pozitív, tehát alapjogvédelmi kötelezettségen túl, tartózkodniuk kell minden olyan magatartástól és cselekménytől, mely az Rtv. 15. §-ának összevetésében is – az intézkedéssel szükségesen vagy elkerülhetetlenül együtt járó jogkorlátozás mértékén túl – indokolatlan vagy szükségtelen, vagy akár túlzott jogsérelmet okoz az intézkedés alá vont állampolgárok alapvető jogaiban, így különösen emberi méltóságukban.

Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Szükséges még utalni az Rtv. 16.§ (4) bekezdésére is, amely kimondja, hogy a rendőr nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A rendőr az ilyen magatartás tanúsítójával szemben, annak megakadályozása érdekében, a szolgálati beosztására, a rendfokozatára, személyére tekintet nélkül köteles intézkedni.

A jelen esetben a panaszos, illetve az intézkedő rendőrök iratokban foglalt előadása oly mértékben vannak ellentmondásban a bánásmódra vonatkozóan, hogy az további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában nem volt feloldható.

Az ismertetett tényállítások között meghúzódó ellentét feloldhatatlansága miatt a Testület úgy foglalt állást, hogy a rendőri bánásmód emberi méltóságot sértő volta nem megállapítható.

6) A panaszos kifogásolta, hogy nem kapott az előállításáról igazolást, és panaszjogáról sem oktatták ki.

Az elsődleges jelentés szövegszerű része szerint a panaszos a pszichiátrián szintén nem volt együttműködő, a részére kiállított igazolást, nyilatkozatot nem volt hajlandó aláírni.

A jelentés „sablon” (program által generált) részénél pedig az szerepel, hogy az Rtv. 33.§(4) bekezdés alapján az előállítás okáról a tájékoztató, valamint az előállítás idejéről szóló igazolás nem került kiadásra, a panaszos mentális állapota miatt.

F. Cs. r. főtörzsőrmester kiegészítő jelentésében előadta, hogy a biztonsági intézkedés elkerülhető lett volna, amennyiben a panaszos tudomásul veszi, illetve elfogadja a vele szemben alkalmazandó, törvény által előírt kötelezettségeket; mindamellett, hogy jogairól többször felvilágosították, mely után szintén élhetett volna panasztételi jogával.

A kapitányságvezetői átirat tájékoztatása szerint a jelentések készítésekor a panaszos pszichiátrián volt elhelyezve, így az igazolást nem adták át neki. A panaszjogról való tájékoztatásra reagálva az átirat rögzítette, hogy a rendőri intézkedéssel kapcsolatos panaszjogról nem tájékoztatták a panaszost, mivel a nyilvántartásba vétel szükségességének közlése után az együttműködése megszűnt, semmilyen közlést vagy tájékoztatást nem hallott/hallgatott meg, semmit nem írt alá, csak azt hajtogatta, hogy ő nem bűnöző tőle nem vesznek ujjlenyomatot.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése szerint az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani. Az Rtv. 20. § (2) bekezdése pedig előírja, hogy az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésre nyitva álló határidőről.

A fenti irányú kötelezettségek a rendőrséget minden esetben terheli, a Testület meglátása szerint az igazolást a rendőrök személyesen is átadhatták volna a kórházban, vagy amennyiben ez aránytalan terhet rótt volna a munkaszervezésre, akár postai úton is kézbesíthető lett volna az irat. Az igazolás azért is kulcsfontosságú, mert a panaszjogról való tájékoztatás (előterjesztésre nyitva álló lehetőségek, határidőkkel együtt is szerepelnek rajta.

Amint az látható, a kapitányságvezető sem cáfolta a panaszos állításait, ezért a Testület indokoltnak tartotta megállapítani a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét is.

V.

A Testület álláspontja szerint a jogsérelem mértéke eléri azt a szintet, amely indokolttá teszi, hogy a Testület állásfoglalását megküldje az országos rendőrfőkapitánynak, ezért döntését a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2016. május 5.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag